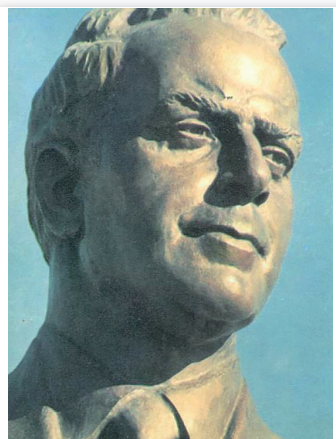

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

J. Huseynov

ABŞ Azərbaycanla tərəfdaşlığı yüksək qiymətləndirir

Donald Tramp: Qarşıdakı illərdə və onilliklər ərzində daha dərin tərəfdaşlığa ümid edirik

YENİ AZƏRBAYCAN
Azərbaycan dövlət mətbəəsinin Azərbaycan xalqına məli xidməti
Qazet 1993-cü ildən qeyd olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

30 may
2025-ci il,
cümə
№ 092 (6919)
Qiyməti
60 qəpik

➔ Bax sah. 2

Laçında tarixi görüş - üçlü Zirvə

➔ Bax sah. 3

Siyasi partiyalar ilə əməkdaşlıq əlaqələri inkişaf edir

Mayın 29-da Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının Siyasi partiyalar və qanunvericilik hakimiyyəti ilə əlaqələr şöbəsinin müdiri Ədalət Vəliyev Ədalət Partiyasının IX qurultayında yeni seçilmiş sədri Mütəllib Rəhimov ilə görüşüb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, M.Rəhimovu partiya sədri seçilməsi münasibətilə təbrik edən Prezident Administrasiyasının şöbə müdiri ölkəmizdə demokratik münasibətlərin təcəssümü olan siyasi dialoqda partiyanın bundan sonra da fəal iştirakına ümid etdiyini bildirib. Həmçinin əldə olunmuş tarixi Qələbə, uğurla icra olunan Böyük Qayıdış proqramı, Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə aparılan çoxsahəli islahatlar, ölkədə həmrəylik mühitinin qorunması üçün görülmüş işlər, sağlam iqtidar-müxalifət münasibətlərinin dəstəklənməsinin vacibliyi, konstruktiv əməkdaşlıq əlaqələrinin inkişafı və digər bu kimi məsələlər haqqında danışan Administrasiya rəsmisi son zamanlar siyasi partiyaların ölkənin ictimai həyatında artan rolunu qeyd edib...

➔ Bax sah. 4

➔ Bax sah. 4

YAP Sədrinin müavini Rusiyanın Perm şəhərində səfərdədir

İrəvanın ermənilərə verilməsinə etiraz edən 3 qəhrəman...

1918-ci ilin 28 mayı Azərbaycan tarixinin ən qürurverici günlərindən biri kimi tarixə düşdü. Milli müstəqilliyini qazanan, Şərqi ilk Demokratik Cümhuriyyətini quran Azərbaycan cəmiəsi bir gün sonra, mayın 29-da özünün tələyüklü qərarlarından birini verir: Azərbaycan Milli Şurası 1918-ci il mayın 29-da keçirilmiş iclasda səs çoxluğu ilə İrəvan şəhərini Ermonistan respublikasının paytaxtı kimi tanımağı mümkün sayıb və bu şəhəri ermənilərə "bağışlayıb".

Olduqca ağır olan bu qərarın "səs çoxluğu" ilə qəbul edilməsi bəlkə də həmin dövrün reallığı baxımından normal sayıla bilərdi. Amma unutmmaq olmaz ki, İrəvana sahiblənən ermənilər sonralar yaranmış şəraitdən sui-istifadə edərək digər ərazilərdən də azərbaycanlıları qovmağa, deportasiya etməyə başladılar və Azərbaycan torpaqları hesabına "ərazilərini" genişləndirməyə başladılar. O anda, qərar verilən zaman isə buna etiraz etmək, bəlkə də tarixi səhvə imza atmamaq böyük qəhrəmanlıq...

➔ Bax sah. 5

Azad olunmuş ərazilərin iqtisadi potensialı artır

Prezident İlham Əliyevin mayın 27-də Laçına səfəri zamanı açılışını etdiyi yeni müəssisələr Şərqi-Zəngəzurun iqtisadi potensialına yeni güc qatmaqla bölgənin inkişafına tökan verəcək. "PIRSAGHI" ayaqqabı fabrikinin Laçın filialının istifadəyə verilməsi bölgədə istehsal və məşğulluq sahələrində yeni imkanlar deməkdir. "Laçın Aqro-Sənaye Parkı"na məxsus fabrikin istehsal etdiyi məhsullar daxili bazarda satılmaqla yanaşı, Avropa ölkələrinə də ixrac ediləcək ki, nəticədə bu rayonda ixracatımlı sahə formalaşacaq.

Ayaqqabı fabriki Laçının ilk sənaye obyektlərindən biri olmaqla rayonun nəhəng sənaye, aqro-sənaye, məişət texnologiyaları və digər istehsal-emal zəncirlərinin qurulmasında flaqmanlardan sayıla bilər. "Laçın Aqro-Sənaye Parkı"nda ümumilikdə, 46 müəssisənin fəaliyyət göstərməsi nəzərdə tutulur ki, burada mebel fabrikləri, balıq təsərrüfatı, yeyinti sənayesi, yüngül sənaye, ekoloji cəhətdən təmiz emal müəssisələri, kiçikbuynuzlu...

➔ Bax sah. 5

Müharibə, yoxsa danışıqlar masası?

Son bir ayda Rusiya-Ukrayna münaqişəsi ətrafında gedən danışıqlar prosesi təmas xəttində atəşkəsin yaranması ilə bağlı ümidlər yaratmışdı. Amma son hadisələr prosesi tam fərqli istiqamətə yönləndirdi. Qarşılıqlı hücumlar hərbi eskalasiyanı yenidən alovlandırdı. Mövcud vəziyyətin stabilizasiyası üçün yenidən beynəlxalq fəaliyyətin gücləndirilməsi nəzərdə tutulur - başqa sözlə, yaxın zamanda Rusiya-Ukrayna münasibətlərində yeni proseslərin baş verəməsinin şahidi ola bilərik. Belə ki, ABŞ-ın vasitəçiliyi ilə Rusiya-Ukrayna münaqişəsinin nizamlanması üzrə danışıqlar prosesi növbəti faza qədəm qoyub. Moskva ilə Kiye arasında bu istiqamətdə təmaslar artıb. Sözsüz ki, bu, Tramp administrasiyasının hər iki münasibətə tərəfini masa arxasına götürmək üçün söylərinin nəticəsidir. Son İstanbul görüşündə bəzi məsələlərlə bağlı qismən razılaşmalar əldə olunsada, qalıcı atəşkəsə yol açmadı. Nəticə isə prosesin inkişafından asılı olacaq kimi...

➔ Bax sah. 6

"Səslərin Sərhədsiz Dünyası: Müasir Musiqi Günləri"

Müasir dövrün incəsənət hadisələri arasında seçilən və dinləyicilərə unikal musiqi təcrübələri bəxş edən Müasir Musiqi Günləri Festivalı hər il peşəkar musiqiçiləri, bəstəkarları və musiqisəvərləri bir araya gətirir. Bu festival, çağdaş klassik musiqinin və eksperimental janrların tanınması, inkişaf etdirilməsi və geniş auditoriyaya çatdırılması məqsədilə təşkil olunur. Müasir Musiqi Günləri Festivalı Azərbaycanın və beynəlxalq musiqi məkanının tanınmış bəstəkarlarının yeni əsərlərini təqdim etmək, gənc ifaçılara və yaradıcı şəxslərə platforma yaratmaq məqsədi daşıyır. Festival, eyni zamanda, ənənəvi musiqi anlayışlarını genişləndirərək, yeni texnologiyalar və musiqi dilindəki yeniliklərlə zənginləşdirilmiş əsərləri gündəmə gətirir.

Festival çərçivəsində...

➔ Bax sah. 7

Dublin yəhudisinin odisseyası

Coys olduqca savadlı, dünya ədəbiyyatına, mədəniyyətinə dərinləndən bələd olan, çoxlu dil bilən yazıçıydı. Bu baxımdan onun romanını bədii dillə yazılmış ədəbi risale, poetik üslubda qələmə alınmış fəlsəfi traktat da saymaq olar. Coysun əsəri həm poeziya, həm traktat elementlərini canına çəkmiş, özünü başqa janrların hesabına zənginləşdirmiş yirminci əsr romanının mükəmməl, parlaq nümunəsidir. Onun əsəri yüksək səviyyədə hazırlıqlı oxucular üçündür, bu səbəbdən, dünya ədəbi çevrələrində nə qədər populyar olsa da, "Ullis"i heç oxumayanlar, gözəndən keçirib sonraya saxlayanlar, oxuyub yarımçıq qoyanlar sonacan oxuyanlardan, oxuyub anlamayanlar da oxuyub anlayanlardan qat-qat çoxdur. Bu əsərin ayrı-ayrı fəsilərini aram-aram gözəndən keçirmək ədəbi laboratoriyada ustad yanında təcrübə keçmək kimidir. Belə bir təcrübə əsnasında ağıla gələn nəticələr üzə çıxır, cümlələrin, üslubun, xarakterin əvvəllər görünməmiş xassələri özünü büruzə verə bilər - elə cəhətlər ki, bəlkə...

➔ Bax sah. 7

ABŞ İranın şərtlərini qəbul edərsə...

➔ Bax sah. 6

Rəsmi Paris iyunun 2-nə "hazırlaşır"

➔ Bax sah. 6

Azərbaycanla ABŞ arasında əlaqələrin inkişafı üçün imkanlar var

Təhlükəsizlik, enerji və iqtisadi-ticarəti tərəfdaşlıq genişləndirilir

hüm rol oynadıqlarını vurğuladı və buna görə də ayrıca minnətdarlığını bildirdi.

Senator fəaliyyəti dövründə Azərbaycanın və Mərkəzi Asiya ölkələrinin Amerika Birləşmiş Ştatları ilə münasibətlərinin inkişafına mühüm əhəmiyyət verdiyini deyərək, əlaqələrin inkişaf etdirilməsi üçün böyük imkanların olduğunu vurğulayıb. O, Azərbaycan və Mərkəzi Asiya ölkələrinə ABŞ Senatının nümayəndələri tərəfindən səfərlərin intensivləşdirilməsinin vacibli-

Görüşdə Azərbaycanın malik olduğu nəqliyyat infrastrukturunu və region ölkələri ilə siyasi əlaqələri nəticəsində Avrasiya regionunun əsas logistika mərkəzlərindən birinə çevrildiyi, Orta Dəhlizin inkişafında oynadığı mühüm rolu bir daha qeyd edilib.

Söhbət zamanı qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər barədə fikir mübadiləsi aparılıb. Sonda senator Stiv Deyns Prezident İlham Əliyevə xatirə hdiyyəsi təqdim edib.

Prezident İlham Əliyevin qəbul etdiyi senator Stiv Deyns kimdir -

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə görüşmək üçün Bakıya gələn ABŞ Senatının Xarici Əlaqələr Komitəsinin üzvü, senator Stiv Deyns Prezident Donald Trampın ən yaxın tərəfdarlarından sayılır. 1984-cü ildən Respublikaçılar Partiyasının üzvü olan Stiv Deyns 2012-ci ildə Nümayəndələr Palatasına, 2014-cü ildə isə Senata üzv seçilib. Bundan əvvəl isə o ABŞ-in aparıcı texnoloji şirkətlərində çalışıb. 2024-cü ildə Donald Tramp prezidentliyə namizəd olan zaman onu ilk dəstəkləyən Konqres üzvlərindən biri məhz Stiv Deyns olub. Prezident Tramp xarici və təhlükəsizlik siyasətində Stiv Deynsin imkanlarından istifadə edir. Rusiya - Ukrayna müharibəsi başladıqdan sonra Kiyevə gedən ilk amerikalı konqresmen də Stiv Deyns olmuşdu. Görünən budur ki, Stiv Deynsin Bakı səfəri ABŞ-Azərbaycan münasibətlərinin inkişafına mühüm töhfələr vəd edir.

Prezident İlham Əliyev ABŞ Senatının Xarici Əlaqələr Komitəsinin üzvünü qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev mayın 29-da ABŞ Senatının Xarici Əlaqələr Komitəsinin üzvü, senator Stiv Deynsi qəbul edib. AZƏRTAC xəbər verir ki, senator, ilk növbədə, Azərbaycanın Müstəqillik Günü münasibətilə təbriklərini dövlətimizin başçısına çatdırıb. O, Amerika Birləşmiş Ştatları ilə Azərbaycan arasında dostluq və tərəfdaşlıq əlaqələrinin daha da inkişaf etdiril-

məsi üçün böyük perspektivlərin olduğunu deyib. Əfqanıstanda Amerika Birləşmiş Ştatları və Azərbaycan əsgərlərinin çiyin-çiyinə xidmət etdiyini, Kabil hava limanının təhlükəsizliyinə cavabdeh olan Azərbaycan sülhməramlı qüvvələrinin Əfqanıstanı tərk edən ən sonuncu hərbi kontingent olduğunu xatırladan Stiv Deyns oradan mülki və hərbi şəxslərin təxliyəsində Azərbaycanlı hərbiçilərin mü-

yyəinə toxunub.

Dövlətimizin başçısı Azərbaycanın Müstəqillik Günü münasibətilə təbriklərə görə təşəkkürünü bildirərək, ABŞ Prezidenti Donald Trampın bu xüsusda göndərdiyi təbrik məktubunun yüksək qiymətləndirildiyini vurğulayıb. Prezident İlham Əliyev deyib ki, məktubda da qeyd olunduğu kimi, Azərbaycanla ABŞ arasında təhlükəsizlik, enerji və iqtisadi-ticarəti əlaqələrin daha da inkişaf etdirilməsi üçün geniş imkanlar var. Dövlətimizin başçısı Donald Trampın birinci prezidentliyi dövründə Azərbaycanla əlaqələrin inkişafına göstərdiyi diqqətin də təqdir olunduğunu deyib.

Əlaqələr genişlənir...

Prezident İlham Əliyev BƏƏ iş adamlarından ibarət nümayəndə heyətini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev mayın 29-da "International Holding Company"-nin baş icraçı və idarəedici direktoru Seyid Basar Şuebin rəhbərlik etdiyi Birləşmiş Ərəb Əmirliklərindən olan iş adamlarından ibarət nümayəndə heyətini qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, görüşdə ölkələrimiz arasında əlaqələrin bütün sahələrdə, o cümlədən iqtisadi-ticarəti istiqamətdə daha da genişləndiyi

vurğulandı, Prezident İlham Əliyevin Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinə, Prezident Şeyx Məhəmməd bin Zayed Al Nəhyanın isə Azərbaycana səfərlərinin ikitərəfli münasibətlərin inkişafı baxımından önəmi qeyd edildi.

Azərbaycanda həm yerli, həm də xarici iş adamları üçün əlverişli biznes və investisiya mühitinin yaradıldığı vurğulanaraq, bu xüsusda BƏƏ şirkətlərinin də ölkəmizdə bir çox sahəyə sərmayə yatırmasından məmnunluq ifadə olundu.

Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin iş adamlarından ibarət nümayəndə heyətinin ölkəmizə səfərinin səmərəli olacağına və yaxşı nəticələr əldə ediləcəyinə ümidvarlıq bildirildi.

Söhbət zamanı investisiyalar, sənaye, o cümlədən dağ-mədən sənayesi və digər sahələrdə əməkdaşlığın perspektivləri ilə bağlı fikir mübadiləsi aparıldı.

ABŞ Azərbaycanla tərəfdaşlığı yüksək qiymətləndirir

Donald Tramp: Qarşıdakı illərdə və onilliklər ərzində daha dərin tərəfdaşlığa ümid edirik

Yerləşdiyimiz Cənubi Qafqaz regionunda formalaşan post-müharibə realıqları Azərbaycanı yeni dövrdə global mühitin ən diqqətçəkən aktorlarından birinə çevirib. Strateji geocoğrafi ərazidə təhlükəsizlik arxitekturası yaratması, iqtisadi əməkdaşlıq perspektivlərini gücləndirməsi, ən əsası isə qütblərarası, hətta sivilizasiyalararası münasibətlərin inkişafına verdiyi töhfə Azərbaycanın aparıcı güc kimi əhəmiyyətini artırır. Nəticə etibarilə rəsmi Bakının bütün platformalar üzrə yaxın tərəfdaş, inamlı əməkdaş sta-

tusu daha da möhkəmlənib. Ölkəmiz dünyada meydana çıxan yeni çağırışlar fonunda beynəlxalq həmrəyliyin güclənməsinə davamlı töhfələr verir. Xoş məram əsaslanaraq irəli sürdüyümüz təşəbbüslər dünya ölkələri və müxtəlif beynəlxalq təşkilatlar arasında körpülərin yaradılmasına, etimad mühitinin möhkəmlənməsinə, əlaqələrin intensivləşməsinə, sülhün və beynəlxalq təhlükəsizliyin daha da dərinləşməsinə xidmət edir. Həm çoxtərəfli, həm də ikitərəfli əlaqələrin inkişafına xüsusi önəm verən Azərbaycanın bu

geniş diapazonlu fəaliyyəti dünyanın aparıcı dövlətləri tərəfindən də təqdir olunur. Bu gün rəsmi Bakı ilə strateji təmasların gücləndirilməsi istiqamətində atılan addımlar bunu təsdiqləyir. Xüsusi olaraq qeyd edilməlidir ki, bu məsələ güc mərkəzlərinin də gündəliklərində ən aktual prioritet kimi göstərilir. Dünyanın aparıcı güc mərkəzi kimi xarakterizə olunan ölkələr Azərbaycanla əlaqələrin inkişafında maraqlı olduqlarını irəli sürürlər. Azərbaycan da bu münasibətin qarşılığında hər zaman dostluq və işgüzar əmək-

ABŞ-in dövlət başçısı Prezident İlham Əliyevə məktub ünvanlayıb

daşlıq əlaqələrinin daha da dərinləşdirilməsi üçün soy göstərir. Amerika Birləşmiş Ştatlarının Prezidenti Donald Trampın Müstəqillik Günü münasibətilə Prezident İlham Əliyevə ünvanladığı məktub bunun bariz sübutudur. Məktubda bildirilir ki, "Biz Azərbaycan Respublikası ilə əlaqələrimizi və terrorizmə qarşı mübarizədə, enerji təhlükəsizliyinin inkişafında, qonşunuzla sülhə nail olmaq istiqamətində ABŞ ilə tərəfdaşlığımızı yüksək qiymətləndirik".

Beynəlxalq terrorizmə qarşı mübarizə, enerji tərəfdaşlığı...

Qeyd edilməlidir ki, Donald Trampın yenidən dövlət başçısı seçilməsi ilə ABŞ - Azərbaycan münasibətləri yeni mərhələyə qədəm qoyub - son dövrlərdə daha yüksək temp qazanan əməkdaşlıq əlaqələri bu mənada, xüsusi qeyd edilməlidir. Bölli olduğu kimi, rəsmi Vaşinqton dünyanın iqtisadi-siyasi nəbzini formalaşdırın mühüm güc mərkəzlərindən biri sayılır. Nəhəng iqtisadiyata, müqəvvisəyəgəlməz siyasi çəkiciyə malik olan bu dövlətin son proseslərdə Cənubi Qafqaza, xüsusilə Azərbaycanla diqqət yetirməsi bir sıra mətləblərdən xəbər verir. Azərbaycanı hər zaman özünün strateji tərəfdaşı kimi xarakterizə edən rəsmi Vaşinqton əməkdaşlığın çoxşaxəli olmasında maraqlı olduğunu ortaya qoyur. Məktubda qeyd olunur ki, "30 ildən artıq diplomatik münasibətlərimiz müddətində əlaqələrimiz əhəmiyyətli dərəcədə inkişaf edib. Biz ümidvarlıq ki, ikitərəfli prioritetlərimiz, o cümlədən təhlükəsizlik sahəsində əməkdaşlığımız, iqtisadi münasibətlərimiz və enerji inkişafı üzrə tərəfdaşlığımız bundan sonra da davam edəcək".

Beləliklə, ABŞ-in Azərbaycanla son dövrlərdə daha yüksək temp qazanan əməkdaşlıq əlaqələri növbəti dəfə özünü təəcəssüm etdirir - Vaşinqton ilə Bakı arasında beynəlxalq terrorizmə qarşı mübarizə sahəsində yaxın əməkdaşlıq, Azərbaycanın beynəlxalq terrorizmə qarşı mübarizədə ortaya qoyduğu sayılır. Qarşılıqlı etimad və maraqlar əsasında qurulan Azərbaycan-ABŞ əlaqələri hər iki tərəfin mənafeyinə cavab verməklə yanaşı, beynəlxalq sülh və təhlükəsizliyin təmin olunmasına da töhfədir. Dünyada gedən bir sıra siyasi proseslər, müxtəlif ölkələr daxilində yaranan gərginlik, beynəlxalq cinayətkar qruplaşmaların, terrorçu təşkilatların fəaliyyətini genişləndirməsi hər iki dövlətin təhlükəsizlik sahəsində ikitərəfli və çoxtərəfli əməkdaşlığının əhəmiyyətini dəfələrlə artırır. Bu vaxtadək Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin bölmələri Kosovada, İraqda, Əfqanıstanda gerçəkləşdirilən sülhyaratma əməliyyatlarında uğurla iştirak edərək bu mübarizədə öz töhfələrini verib. Birləşmiş Ştatlarla ikitərəfli əlaqələr və NATO ilə tərəfdaşlıq çərçivəsində görülən işlər Prezident Tramp tərəfindən hər zaman müsbət qarşılanır.

Paralel olaraq Azərbaycanın yürütdüyü enerji siyasəti son 30 ildə nəinki regionun, daha böyük coğrafiyanın mənzərəsinə və enerji xəritəsinə dəyişib. Bakı-Tbilisi - Ceyhan, Bakı-Tbilisi-Ərzurum enerji xətləri kimi global layihələrin ərəsəyə gəlməsi, bu layihələrin daha geniş əməkdaşlıqlara meydan açması, yeni mərhələlər formalaşdırması göz önündədir - bu gün Azərbaycan Avropanın enerji təhlükəsizliyində əsaslı rol oynayır, Şimal-Cənub, Şərq - Qərb enerji tranzitinin mühüm logistik mərkəzlərindən sayılır. Azərbaycan ötən müddət ərzində enerji təhlükəsizliyi sahəsində etibarlı tərəfdaş kimi özünü təsdiqləyib: yeni neft-qaz strategiyasında enerji nəqli marşrutlarının şəxələndirilməsi əsas prioritetlərdən biri kimi müəyyənləşdirən ölkəmiz bu gün regional və global enerji təhlükəsizliyinə mühüm töhfələr verir. Prezident İlham Əliyev məktubunda bildirib ki, enerji sahəsindəki əhəmiyyətli əməkdaşlığımız məmnunluq doğurur. Birləşmiş Ştatlar Azərbaycanın enerji strategiyasını bütün mərhələlərdə qotiyotl və davamlı şəkildə dəstəkləyib.

Azərbaycanın sülh təşəbbüsləri...

Ağ Ev həm də Cənubi Qafqazda sülhün və təhlükəsizliyin təmin edilməsi istiqamətində gedən prosesi diqqət mərkəzində saxlayır. Bunu danışıqlar prosesinə olan maraq da təsdiqləyir. Donald Tramp öz məktubunda bildirir ki, "ABŞ Azərbaycan və Ermənistan arasında möhkəm sülhün dəstəklənməkdə davam edir. Dəvamlı sülh Cənubi Qafqaz regionunun daha fərdən olmasını təmin edəcək və ABŞ-la əməkdaşlıq üçün daha geniş imkanlar yaradacaq. İndi sülhə nail olmağın və Cənubi Qafqaz xalqları üçün yeni firavanlıq dövrünə qədəm qoymağın vaxtıdır".

Böli, bölgə üçün mühüm iqtisadi-siyasi dividendlər vəd edən sülh prosesi beynəlxalq diqqəti regiona cəlb edir. 2022-ci ildən başlayaraq Azərbaycanın təşəbbüsü ilə ortaya çıxan sülh prosesi hom də özünün məntiqi sonuna yaxınlaşır - Ermənistan ilə Azərbaycan bu ilin martında sülh sənədinin bütün müddəaları ətrafında razılığa gəliblər. Sülhün imzalanmasına bir addım qalır - bölgədə əbədi, dayanıqlı sülhün əldə olunması, təhlükəsizlik mühitinin daha dərinləşdirilməsi üçün Ermənistan üzərinə düşən vəzifələri yerinə yetirməlidir. Rəsmi İrəvan Azərbaycanla qarşı ərazi iddialarından birdəfəlik əl çəkməlidir - bunun üçün isə ölkə Konstitusiyasında yer alan qon-darma iddialar aradan qalxmaldır.

Paralel olaraq ATƏT-in Minsk Qrupunun ləğvi məsələsi də reallaşmalıdır. Nəzərə alsaq ki, bu qurum hələ 1990-cı illərin əvvəlində artıq tarixə qovuşmuş Qarabağ münəqışsinin həlli ilə bağlı yaradılmışdı, indiki halda onun varlığına ehtiyac yoxdur - Qarabağ münəqışəsi artıq 5 ildir ki, tarixə qovuşub. Beləliklə, Ermənistan qarşılıqlı etimadın və əbədi sülhün əldə olunması üçün üzərinə düşən məsuliyyəti yerinə yetirməlidir.

Tramp Azərbaycanla əməkdaşlığın inkişafında maraqlıdır

həqiqətini növbəti dəfə nümayiş etdirməklə yanaşı, əlaqələri daha da möhkəmləndirməkdə, irəliləyən daşımaqda maraqlı olduğunu sübut edir. ABŞ Prezidenti Trampın məktubunda bu məqam xüsusi yer alır - əlaqələri daha da gücləndirmək. Diqqət yetirsək, ABŞ Prezidentinin bir neçə ay önce, Novruz Bayramı münasibətilə Prezident İlham Əliyevə ünvanladığı məktubda da paralel təzislər yer alırdı. Bu isə onu deməyə əsas verir ki, dünyanın fəvqəlgüc ölkəsi sayılan ABŞ ilə Azərbaycan arasındakı münasibətlər yeni mərhələyə qədəm qoyur - məktubda bildirilir ki, "biz qarşıdakı illərdə və onilliklər ərzində daha dərin tərəfdaşlığa ümid edirik".

Qeyd edilməlidir ki, Prezident Trampın birinci prezidentlik dövründə (2017-2021) ABŞ-Azərbaycan münasibətlərində yüksək siyasi dialoq və tərəfdaşlıq müşahidə olunub. Bu dövrdə Tramp administrasiyası Azərbaycanla bağlı müsbət mövqə sərgiləyib və tərəfdaşlıq əlaqələrini vurğulayıb. Donald Tramp Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə müttəmədi olaraq təbrik məktubları göndərmiş. Xüsusilə Respublika Günü (28 may), Müstəqillik Günü (18 oktyabr) və digər mühüm tarixlərdə məktublarında Azərbaycan-ABŞ əlaqələrinin əhəmiyyətini vurğulayıb.

2017, 2018, 2019 və 2020-ci illərdə göndərilən məktublarda Tramp Azərbaycanın enerji təhlükəsizliyinə verdiyi töhfələri və beynəlxalq təhlükəsizlik sahəsində əməkdaşlığını yüksək qiymətləndirib.

Tramp administrasiyası Azərbaycanın Cənub Qaz Dəhlizi layihəsindəki rolunu dəstəkləyib. 2018-ci ildə Prezident Tramp Bakıya ünvanladığı məktubda Azərbaycanın enerji sahəsindəki rolunun vacibliyini qeyd edərək, iki ölkə arasındakı əməkdaşlığın gücləndirilməsini dəstəklədiyini bildirib. 2019-cu ildə ABŞ Dövlət Departamentinin rəsmiləri Azərbaycanın iqtisadi inkişaf istiqamətində atdığı addımları dəstəklədiklərini bildiriblər.

44 günlük müharibə dövründə Tramp administrasiyası Ermənistanı dəstəkləməyib və hər zaman olduğu kimi ölkəmizin ərəzi bütövlüyünü tanıyıb - birmənalı şəkildə həmin dövrdə ABŞ-Azərbaycan münasibətləri strateji əməkdaşlıq xəttində inkişaf edib. Trampın şəxsi açıqlamaları və administrasiyasının qərarları göstərir ki, Vaşinqton Bakı ilə əməkdaşlığı yüksək qiymətləndirir.

Yeni əməkdaşlıq platforması - üçlü Zirvə

Azərbaycan, Türkiyə və Pakistan arasında əlaqələrin dərin tarixi kökləri var. Yaxşı haldır ki, ölkələrimiz tarixə və oxşar milli-mənəvi dəyərlərə əsaslanmaqla qarşılıqlı münasibətləri daha da dərinləşdirməyə davamlı şəkildə söy

göstərirlər. Hər üç dövlətin qətiyyətli siyasi iradəsi ilə cəmiyyətlərin qarşılıqlı rəğbət hissini, yaxınlaşmaq istəyinin üst-üstə düşməsi münasibətlərin dinamikasına güclü impuls verir.

Burada müasir çağırışlara adekvat

olan yeni ənənələrin formalaşmasının önəmini isə ayrıca qeyd etmək lazımdır. O cümlədən liderlərin üçtərəfli Zirvə görüşləri səmərəli əməkdaşlıq platforması kimi diqqət çəkir. Bu günlərdə gö

zəlliklər diyarı olan Laçında Azərbaycan, Türkiyə prezidentlərinin və Pakistanın Baş nazirinin iştirakı ilə sayca ikinci üçlü Zirvə görüşü keçirilib. Tədbirdə liderlər üçtərəfli əməkdaşlığın hazırkı dinamikasın

Laçında tarixi görüş...

dan məmnunluqlarını ifadə etməklə yanaşı, perspektivlə bağlı fikirlərini də diqqətə çatdırıblar.

Əməkdaşlığımız zərurətdir...

Üç dost ölkə arasında ikitərəfli əlaqələr yüksək səviyyədədir. Siyasi dialoq intensiv səciyyə daşıyır. Liderlər müntəzəm olaraq qarşılıqlı səfərlər edirlər və aktual müzakirələr aparırlar. Azərbaycan-Türkiyə münasibətləri çoxşaxəli səciyyə daşıyaraq həyatın bütün sahələrini əhatə edir. Eyni zamanda, iki qardaş ölkə arasında münasibətlərin hüquqi əsasları da getdikcə möhkəmləndirilir. Bu baxımdan, Qars Müqaviləsindən yüz il sonra iki dost və qardaş ölkə arasında 2021-ci il 15 iyun tarixində imzalanan müttəfiqlik münasibətlərinə dair Şuşa Bəyannaməsi müstəsna siyasi və tarixi əhəmiyyət daşıyır. Prezident İlham Əliyev və Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan tərəfindən imzalanmış Şuşa Bəyannaməsi ilə xalqımızın Ümummilli lideri Heydər Əliyevin ifadə etdiyi “Bir millət, iki dövlət” və Türkiyə Cümhuriyyətinin qurucusu Mustafa Kamal Atatürkün zamanında söylədiyi “Azərbaycanın səvinci bizim səvincimiz, kədəri bizim kədərimizdir” kəlamları ilə xarakterizə olunan Azərbaycan-Türkiyə münasibətləri ən yüksək səviyyəyə yüksəlib. Bu gün dünyada zirvədə olan Azərbaycan - Türkiyə qardaşlığına hansısa bir formada xələl gətirəcək qüvvə yoxdur.

Eyni zamanda, Azərbaycan - Pakistan münasibətləri də strateji səviyyəyə yüksəlib. Pakistanın Baş naziri 2023 və 2024-cü illərdə, həmçinin 2025-ci ilin fevralında ölkəmizə səfər edib. Prezident İlham Əliyev isə 2024-cü ilin iyul ayında Pakistanda dövlət səfərində olub. Həmin səfər zamanı Azərbaycan Prezidentinə xüsusi hörmət əlaməti olaraq dövlətimizin başçısının təyinatını Pakistanın hava məkanında bu ölkənin Hərbi Hava Qüvvələrinin qırıcı təyyarələri qarşılayıb və ənənəyə uyğun olaraq, Bu, Pakistanda Azərbaycana və onun Liderinə bəslənən yüksək rəğbətin ifadəsidir.

Üç qardaş ölkə həmçinin beynəlxalq platformalar çərçivəsində də sıx əməkdaşlıq edir. Prezident İlham Əliyev Laçında baş tutan üçlü Zirvə görüşündəki çıxışında ölkələrimizin beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində koordinasiyalı fəaliyyət göstərdiklərinə ayrıca diqqət çəkib. Azərbaycan Prezidenti ölkəmizin ötən il D-8-in 11-ci Zirvə görüşü zamanı yekdilliklə bu təşkilatın üzvü seçilməsində göstərilən dəstəyə görə qardaş Türkiyəyə və qardaş Pakistana təşəkkürünü çatdırıb. “Eyni zamanda, bey-

nəlxalq platformalarda və təşkilatlarda həmrəyliyimiz gücümüzə güc qatır” deyə dövlətimizin başçısı vurğulayıb: “Birləşmiş Millətlər Təşkilatı, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı, Asiyada Qarşılıqlı Fəaliyyət və Etimad Tədbirləri üzrə Müşavirə (AQEM), habelə D-8 kimi beynəlxalq platformalarda birgə sözlərimizi daha da möhkəmləndirmək əzmindəyik”.

Yeni mərhələdə regionda və global miqyasda yaranan reallıqlar isə qardaş ölkələr arasında üçtərəfli formatda əməkdaşlıq etməyə zərurət yaradıb. Bu bərdə Laçın Zirvə görüşündə ətraflı bəhs edilib. Ölkələrimiz Avropa ilə Asiyanın kəsişmə nöqtəsində, son dərəcə strateji bir bölgədə yerləşir. Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın vurğuladığı kimi, coğrafiyamızda və onun hüddullarından kənarda təhlükəsizlik təhdidlərindən tutmuş iqtisadi çətinliklərə, enerji və qida böhranlarına qədər bir çox sınaqlarla eyni anda üz-üzəyik. Bu çətinliklər qarşısında həmrəylik və birgə fəaliyyət məqsədimizin inkişaf etdirilməsini bir seçim deyil, zərurət olaraq görürük. Laçında baş tutan üçlü Zirvə

Birgə irəliləmək üçün təkən...

görüşündə oxşar baxışları həmçinin Pakistanın Baş naziri Məhəmməd Şəhbaz Şərif də ifadə edib. Pakistan lideri də o fikri bölüşüb ki, bugünkü təlatümlü dünyada siyasi və təhlükəsizlik arxitekturaları, bağlantı layihələri və aparıcı texnologiyalar yeni reallığı şərtləndirir. “Əziz qardaşlarım, əminəm ki, zamanın sınağından keçmiş münasibətlərimiz xalqlarımızın mənafeyinə xidmət edəcək, regionda və daha geniş coğrafiyada sülhə və firavanlığa töhfə verəcək. Bu üçtərəfli format həm zamanında təşkil edilib, həm də mühüm əhəmiyyətə malikdir. Bu, bizə zəruri siyasi məsuliyyətlə yanaşı, qarşılıqlı maraq doğuran sahələrdə birgə irəliləmək üçün təkən verir”, - deyə Məhəmməd Şəhbaz Şərif vurğulayıb.

Laçından verilən mesajlar

sülh təşəbbüslərindən çıxış edən ölkə kimi qəbul edilir. Türkiyənin getdikcə artan hərbi gücü bu ölkənin özü və müttəfiqləri üçün etibarlı çətdir. Eyni zamanda, Pakistan da güclü dövlət kimi özünü təsdiqləməkdədir. Bir qədər bundan əvvəl Hindistana verilən cavab bunun əyani sübutudur. Yeri gəlmişkən, Laçın Zirvə görüşündə liderlər Pakistanla Hindistan arasında əldə olunan razılaşmaya müsbət münasibətlərini ifadə ediblər. Pakistanın dünyada azsaylı nüvə dövlətlərindən biri olması da onun artan gücündən xəbər verir.

Laçın Zirvə görüşü Prezident İlham Əliyevin global səviyyədə artan nüfuzunu bir daha təsdiqlədi. Azərbaycan Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə milli maraqlara, müstəqillik və suverenlik prinsiplərinə əsaslanan siyasət həyata keçirir. Azərbaycan iqtisadi və siyasi müstəqilliyini tam təmin edib ki, bunun da sayəsində ölkəmizə beynəlxalq səviyyədə inam getdikcə artır. Zirvə görüşündə ifadə olunan fikirlərdən göründüyü kimi, həm Türkiyə və Pakistanın liderlərinin, həm də bu ölkələrin ictimaiyyətinin dövlətimizin başçısına böyük hörməti var.

Bütövlükdə Laçında keçirilən Zirvə görüşü üçtərəfli əlaqələrin inkişafı baxımından böyük rəmzi və strateji əhəmiyyət daşıyır. Üçlük platforması yeni model kimi artıq reallıqdır və dost, qardaş ölkələr arasında daha dərin əlaqələr qurulması üçün yeni imkanlar açır. Təsəvvüfi deyildir ki, ikinci üçlü Zirvə görüşündə ortaq gündəliyi formalaşdıran ticarət, investisiyalar, nəqliyyat, enerji, müdafiə sənayesi və terrorla mübarizə kimi sahələrdə ölkələrimizin baxışını əks etdirən güclü bir çərçivə hazırlayacağına dərin inam ifadə olunub.

Mübariz ABDULLAYEV

Yeni platforma...

Azərbaycan, Türkiyə və Pakistan liderlərinin üçlü Zirvə görüşünün əsası 2024-cü ilin iyul ayında Astanada qoyulub. Qazaxıstanın ev sahibliyi etdiyi Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının növbəti sammiti çərçivəsində Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev, Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan və Pakistanın Baş naziri Məhəmməd Şəhbaz Şərif arasında üçtərəfli görüş baş tutub. Görüşdə qardaş ölkələrin liderlərinin üçtərəfli formatda Zirvə görüşünün ilk dəfə keçirildiyi vurğulanaraq, onun tarixi əhəmiyyəti qeyd olunub və bu görüşlərin bundan sonra mütemadi xarakter daşıyacağına əminlik ifadə edilib.

Astanadan sonra üçtərəfli Zirvənin keçirilməsi növbəsi azad Laçına çatdı. Yüksək səviyyədə baş tutan bu görüş bərdə aşağıdakı məqamları xüsusilə qeyd edə bilərik:

Laçında yaradılmış şərait işğaldan azad olunmuş ərazilərin bərpası və yenidən qurulması sahəsində görülən işlərin miqyasını nümayiş etdirir. Üç onilliyi əhatə edən işğal dövründə sərhəd tanımayan erməni vandalizminə məruz qalan Qarabağ artıq dirçəlib, dağıdılmış şəhərlərimiz, kəndlərimiz bərpa olunur, həmin ərazilərə həyat qaydır. 44 günlük müharibədə işğaldan azad olunmuş ərazilərin sürətlə bərpa olunması, orada soydaşlarımızın layiqli şəkildə məskunlaşdı-

bir gündə Türkiyə və Pakistan kimi güclü ölkələrin Azərbaycanın yanında olması və bu mühüm tarixin birildə qeyd edilməsi ölkələrimizin bir-birinə nə qədər yaxın olduqlarını təcəssüm etdirir.

Laçın Zirvə görüşü dünyaya bir mesajdır. Zirvənin önəmi üç qardaş ölkənin güclənməsi fonunda xüsusi diqqət çəkir. Türkiyə artıq regional gücdən global gücə çevrilib, onun beynəlxalq səviyyədə nüfuzu getdikcə artır. Bu gün qardaş Türkiyə dünyanın ayrı-ayrı regionlarında müşahidə edilən münaqişələrin, qanlı müharibələrin həllində barışdırıcı,

Qardaş dövlətlər çiyin-çiyinə...

Azərbaycanın milli maraqlar üzərində qurulan və çoxvektorlu səciyyə daşıyan xarici siyasət kursunda Türkiyə və Pakistanla əlaqələrin dərinləşməsi ayrıca bir xətt kimi diqqət çəkir. Artıq

strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksələn münasibətlərə istinadən bu ölkələri üç qardaş kimi səciyyələndirə bilərik. Prezident İlham Əliyev Laçında Azərbaycanın 28 May - Müstəqillik Günü

həsr olunmuş konsertdən əvvəl etdiyi çıxışında bildirib ki, Azərbaycan, Türkiyə və Pakistan - üç qardaş ölkə əməkdaşlığı ildən-ilə, gündən-günə gücləndirirlər.

Çətin günlərin dostları

Yıl, əbədiyaşardır. Üç ölkənin müxtəlif məsələlərdə bir ailo prinsipindən çıxış etmələri son dərəcə sevincidir və qürurvericidir. “Biz yaxşı günlərdə də, ağır günlərdə də hər zaman bir-birimizin yanındaıyıq, həmrəylik, dəstək göstəririk”, - deyər Prezident İlham Əliyev bildirib.

Əsl dost dar gündə tanınar, deyiblər. Türkiyə və Pakistan da ən çətin məqamlarda, həssas dövrlərdə ölkəmizin yanında olduqlarını birmənalı şəkildə nümayiş etdirirlər. İndiyədək Azərbaycan və Türkiyə onlara edilən xain hücumlara həmişə birlikdə cavab veriblər. Azərbaycan olmayanda Türkiyə, Türkiyə olmayanda Azərbaycan cəsarətlə qabağa duraraq haqqın, ədalətin, dost mənafeyinin müdafiəsinə qalxıblar. Qardaş ölkə, öz ərazi bütövlüyünün bərpası uğrunda mübarizə aparan respublikamıza 44 günlük Vətən müharibəsinin ilk saatlarından etibarən siyasi-mənəvi dəstək göstərib. Rəcəb Tayyib Ərdoğan bəhs olunan konsertdən əvvəl etdiyi çıxışında qardaş ölkənin gələcəkdə də Azərbaycanın yanında olacağını mesajını verib. “Bəli, obamız, yuvamız və göz bəbəyimiz Azərbaycan ilə aramızdakı məhəbbəti, inşallah, gücləndirərək davam etdirəcəyik. Bu xos gündə olduğu kimi, Allah göstərməsin, çətin günlərdə də Azərbaycan xalqının hər zaman yanında olacağıq”, - deyər Türkiyənin dövlət başçısı vurğulayıb.

Qardaş Pakistan da oxşar mövqedən çıxış edir. Bu ölkə də Azərbaycanın müstəqilliyini ilk tanıyan dövlətlər sırasında yer alır. Pakistan da Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə, suverenliyinə davamlı dəstək verir. Dünyada bir neçə dövlət var ki, Ermənistanın işğalçılıq siyasətinə görə bu ölkə ilə diplomatik münasibətlər qurmayıb. Pakistan da belə ölkələrdən biridir. Artıq tarixdə qalan Qarabağ münaqişəsinin davam etdiyi illər ərzində müxtəlif vaxtlarda Pakistan Prezidenti, Baş naziri, parlament və digər dövlət qurumları, eləcə də ordu rəhbərliyi, ictimai və siyasi xadimlər Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzünü qətiyyətlə pisləyən və ölkəmizin beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədli çərçivəsində ərazi bütövlüyünü dəstəkləyən, dövlətimiz və xalqımızla həmrəy olduğunu əks etdirən müvafiq qətnamələr qəbul edib, bəyanatlar yayıblar. Türkiyənin və Pakistanın belə davranışları əsl qardaşlıq mövqeyidir.

Azərbaycan, Türkiyə və Pakistan münasibətləri tarixdən gələn ənənələrə, oxşar milli-mənəvi dəyərlərə əsaslandığı üçün keçici deyil, əbədiyaşardır. Üç ölkənin müxtəlif məsələlərdə bir ailo prinsipindən çıxış etmələri son dərəcə sevincidir və qürurvericidir. “Biz yaxşı günlərdə də, ağır günlərdə də hər zaman bir-birimizin yanındaıyıq, həmrəylik, dəstək göstəririk”, - deyər Prezident İlham Əliyev bildirib.

Öz növbəsində Azərbaycan da ən müxtəlif məsələlərdə qardaş ölkələrə öz dəstəyini göstərir. Azərbaycan dövləti və cəmiyyəti ermənilərin Türkiyəyə qarşı irəli sürdükləri əsassız ərazi və “soyqırımı” iddialarına layiqli cavab verilməsində daim qardaş ölkənin yanındadır. Praqada Avropa İttifaqının “Şərq Tərəfdaşlığı” programı çərçivəsində keçirilən iclasda Azərbaycan Prezidentinin nümayiş etdirdiyi qətiyyətli mövqe - sammitə Türkiyə təmsilçisinin qatılmamasından istifadə edərək rəsmi Ankaranın ünvanına hədyanlar, qondarma “soyqırımı” sayıqlamalarını dilə gətirən Ermənistanın sabiq prezidenti Serj Sarkisyanə tutarlı cavab verməsi heç vaxt yaddaşlardan silinməyəcək.

qələrdən, ilk saatlardan qardaş Türkiyəyə yardıma tələsib və bu yardımı indi də davam etdirir.

Ölkəmiz oxşar məzmunlu yanaşmanı qardaş Pakistana münasibət

də də sərgiləyir. Məlumdur ki, ərazi problemi ilə həmçinin Pakistan da üzləşib. Azərbaycanın Cəmmu və Kəşmir məsələsi ilə bağlı prinsiplə mövqeyi bu problemin beynəlxalq hüququn normalı və Birləşmiş Millətlər Təşkilatı Təhlükəsizlik Şurasının müvafiq qətnamələrinə uyğun olaraq, habelə beynəlxalq humanitar hüquqa tam hörmətlə yanaşmaqla sülh yolu ilə həllinin dəstəklənməsinə əsaslanır.

Bir qədər bundan əvvəl Hindistanla Pakistan arasında yaşanan gərginlik də ölkəmizdə böyük narahatlığa izləndi. Məsələ ilə bağlı Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi (XİN) bir neçə bəyanat yayıb və ölkəmizin birmənalı mövqeyini beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətinə çatdırıb.

Azərbaycanın qardaşlıq dəstəyi təbii ki, Pakistan dövləti və cəmiyyəti tərəfindən yüksək dəyərləndirilir. ““Bu, bizim tariximizin ən gözəl anlarından biridir ki, üç qardaş ölkə ailo olaraq bir araya gəldi. Çətin zamanda bir araya gəldilər və biz bunu heç vaxt unutmayacağıq. Qardaşım Prezident Ərdoğanın və əlbəttə, əziz qardaşım Prezident İlham Əliyevin verdiyi dəstəyin heç vaxt əvəzini çıxma bilmərəm. Allah özü sizi mükafatlandıracaq. Bu qardaşlığa və səmimi dəstəyə görə təşəkkür edirəm”, - deyər Pakistanın Baş naziri Məhəmməd Şəhbaz Şərif Laçında Azərbaycanın Müstəqillik Günü

həsr edilmiş konsertdən əvvəl etdiyi çıxışında bildirib.

Mübariz FEYİZLİ

Siyasi partiyalar ilə əməkdaşlıq əlaqələri inkişaf edir

Mayın 29-da Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının Siyasi partiyalar və qanunvericilik hakimiyyəti ilə əlaqələr şöbəsinin müdiri Ədalət Vəliyev Ədalət Partiyasının IX qurultayında yeni seçilmiş sədri Mütəllib Rəhimov ilə görüşüb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, M.Rəhimovu partiya sədri seçilməsi münasibətilə təbrik edən Prezident Administrasiyasının şöbə müdiri ölkəmizdə demokratik münasibətlərin təcəssümü olan siyasi dialoqda partiyaların bundan sonra da fəal iştirakına ümid etdiyini bildirib. Həmçinin əldə olunmuş tarixi Qələbə, uğurla icra olunan Böyük Qayıdış proqramı, Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə aparılan çoxsahəli islahatlar, ölkədə həmrəylik mühitinin qorunması üçün görülmüş işlər, sağlam iqtidar-müxalifət münasibətlərinin dəstəklənməsinin vacibliyi, konstruktiv əməkdaşlıq əlaqələrinin inkişafı və digər bu kimi məsələlər haqqında danışan Administrasiya rəsmisi son zamanlar siyasi partiyaların ölkənin ictimai həyatında artan rolunu qeyd edib.

Görüşdə cəmiyyəti düşündürən məsələlərlə bağlı siyasi partiyalar ilə açıq müzakirələrin aparılması məqsədilə təşkil olunan müxtəlif tədbirlər haqqında danışılıb və bundan sonra da mövcud təcrübənin inkişaf etdiriləcəyi vurğulanıb.

Sədr olduğu partiya üçün dövlətçilik mövqeyinin və milli maraqların hər zaman mütləq prioritet təşkil edəcəyini bildiren M.Rəhimov deyib ki, Ədalət Partiyası Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinin diqqətinə çatdırılması məsələsində fəal mövqe tutacaq. İqtidarla və ölkədə fəaliyyət göstərən digər partiyalarla açıq əməkdaşlıq əlaqələrinin inkişafında maraqlı olduğunu vurğulayan M.Rəhimov gələcəkdə mövcud istiqamətdə müxtəlif layihələrin icra olunması niyyətini də diqqətə çatdırıb.

Yeni Azərbaycan Partiyasının Mərkəzi Aparatına

Qardaş Azərbaycan xalqını 28 May - Müstəqillik Günü münasibəti ilə səmimi-qəlbədən təbrik edirəm.

Tarixi şən və şərəflə dolu olan Azərbaycan Respublikasının müstəqillik mübarizəsi təkcə öz xalqı üçün deyil, həm də bütün Türk dünyası üçün ilham mənbəyi olmuşdur.

Müstəqillik bir millətin qüruru, özünə inamı və gələcəyə doğru irəliləməsidir. Mən bu mənəli gündə Azərbaycan xalqının fəxrət hissini bölüşürəm. Azərbaycanın qurucu liderlərini minnətdarlıqla yad edir, qardaş xalqımıza sülh, firavanlıq və daimi müstəqillik arzulayıram.

Azərbaycanın müstəqilliyi daimi, qardaşlığımız əbədi olsun!

**Hörmətlə,
Zülfıqar Zeynula,
Şimali Makedoniya Respublikası
Türk Demokratik Partiyasının Sədri**

Səfir: Çin və Azərbaycan yaxşı dost və tərəfdaşlardır

“Çin və Azərbaycan arasında dostluğun möhkəmlənməsi üçün göstərilən dəstəyə və səylərə görə bütün dostlara təşəkkürümü bildir-mək istəyirəm. Eyni zamanda, bu-günkü qəbulun təşkilinə görə Heydər Əliyev Fonduna və Heydər Əliyev Mərkəzinə minnətdarlığımı ifadə etmək istərdim. Çin Xalq Respublikasının Sədri Si Cinpin tərəfindən Azərbaycanda səfir təyin olunmağın mənim üçün böyük şərəfdir”.

Bu fikirləri Çinin Azərbaycandakı səfiri Lu Mey mayın 29-da Heydər Əliyev Mərkəzində keçirilən qəbulda çıxışı zamanı söyləyib.

“Bu gözəl və rəngarəng ölkənin torpağına ilk dəfə qədəm qoyanda, qarşımdakı missiyanın məsuliyyətini dərinləndirib dərək etməklə yanaşı, qürur duyurdum. Dövlət başçılarımız arasında formalaşmış strateji konsensusa əsaslanaraq, səfirlik müddətim ərzində Çin-Azərbaycan münasibətlərinin möhkəmləndirilməsinə tam sadiq qalmağa hazıram. Çin və Azərbaycan yaxşı dost və tərəfdaşlardır. Son 33 ildə diplomatik münasibətlərin qurulmasından bəri Çin-Azərbaycan əlaqələri sabit və davamlı şəkildə inkişaf edib.

Müxtəlif sahələrdə möhsuldar əməkdaşlıq hər iki ölkənin inkişaf və dirçəlişinə güclü təkan verib və xalqlarımıza əhəmiyyətli faydalar qazandır-b. Xüsusən də son illərdə Çin Xalq Respublikasının Sədri Si Cinpin və Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin şəxsi diqqəti və strateji rəhbərliyi sayəsində iki ölkə arasındakı münasibətlər bütün istiqamətlərdə daha sürətlə inkişaf edir. Bu ilin aprel ayında Prezident İlham Əliyev Çinə dövlət səfəri edib.

Hazırda ölkələrimiz arasında yüksəkseviyyəli qarşılıqlı əlaqələr daha da intensivləşir. Siyasi qarşılıqlı etimad güclənir. Ticarət və investisiya əməkdaşlığı genişlənir, iktirəflü ticarət dövrüyyəsi isə yeni zirvələrə çatır. “Bir kəmə, bir yol” təşəbbüsünün birgə icrası sahəsində, xüsusilə Trans-Xəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Dəhlizi və Çin-Avropa dəmir yolu ekspresi üzrə əməkdaşlıqda əhəmiyyətli nailiyyətlər əldə olunub.

İki ölkə arasında mədəni əlaqələr də inkişaf edir, Azərbaycanda Çin mədəniyyəti və dilinə maraq durmadan artır. Viza rejiminin qarşılıqlı şəkildə ləğvi ilə bağlı razılaşma sayəsində yaxın gələcəkdə turizm və ticarət potensialı daha da genişlənəcək”, - deyər Lu Mey bildirib.

YAP Sədrinin müavini Rusiyanın Perm şəhərində səfərdədir

Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) Sədrinin müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov Rusiyanın hakim “Yedinaya Rossiya” Ümumrusiya Siyasi Partiyasının dövləti ilə Asiya Siyasi Partiyaları Beynəlxalq Konfransı (ICAPP) Daimi Komitəsinin 43-cü iclası və “Böyük Avrasiya-da vahid, bərabər təhlükəsizlik və əməkdaşlıq sisteminin formalaş-

latsız münasibətlə üzləşmiş Azərbaycan üçün istər regionda, istərsə də Avrasiyanın daha geniş coğrafi və geosiyasi məkanında sabitlik və qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığın təmini strateji prioritetlərdən biridir: “Ərazi bütövlüyü və tam suverenliyini bərpa edərək tarixi ədaləti bərqərar edən Azərbaycan BMT-nin sözügedən qətnamələrinin icrasını öz gücü hesabına təmin etməklə müstəsna beynəlxalq

ması problemləri üzrə beynəlxalq ictimai-siyasi dinləmələr” mövzusunda keçirilən Forumda iştirak etmək məqsədilə Rusiya Federasiyasının Perm şəhərində səfərdədir.

Mayın 29-da Forumun plenar sessiyasında “Yedinaya Rossiya” Partiyasının Ali Şurası Bürosunun üzvü, Rusiya Federasiyası Federal Məclisinin Federasiya Şurasının Beynəlxalq məsələlər komitəsi sədrinin müavini Andrey Klimov Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin tədbir iştirakçılarına məktubunu səsləndirib. Daha sonra Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrov çıxış edərək Avrasiyada təhlükəsizlik və əməkdaşlıq mühitinin formalaşdırılması üçün birgə fəaliyyətə və müvafiq strukturların yaradılmasına ehtiyac duyulduğunu bildirib.

Tədbirdə Rusiya hökuməti və “Yedinaya Rossiya” Partiyasının rəsmi şəxsləri ilə yanaşı, bir sıra xarici nümayəndə heyətlərinin rəhbərləri də çıxış ediblər.

YAP Sədrinin müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov plenar sessiyada çıxış edərək səmimi qonaqpərvərliyə görə “Yedinaya Rossiya” Ümumrusiya Siyasi Partiyasına, həmçinin bu mühüm platformada çıxış etmək imkanı yaratdıqları üçün Forumun təşkilatçılarına və ICAPP Daimi Komitəsinə təşəkkür edib, Forumun işinə uğurlar arzulayıb.

Tahir Budaqov bildirib ki, İkinci Dünya müharibəsindən sonra formalaşmış beynəlxalq münasibətlər sistemi bugünkü görünməmiş böhranla üzləşmiş, beynəlxalq hüquq normalarının faktiki iflic vəziyyətinə düşdüyü bir şəraitdə Birleşmiş Millətlər Təşkilatı hərbi-siyasi qarşıdurmaların, humanitar fəlakətlərin qarşısının alınması, münasibətlərin ədalətli həlli və qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığın təşviqi kimi vəzifələrin öhdəsindən gəlməkdə aciz qalmışdır: “Xaos və qlobal kaktizmlər fonunda meydana çıxan geosiyasi şərait və çoxqütblü dünya nizamına keçid prosesinin genişlənməsi günümüzün reallıqlarını əks etdirir. Belə bir şəraitdə milli və qlobal təhlükəsizlik məsələləri dövlətlərin siyasi gündəliyində başlıca yer tutur”.

YAP Sədrinin müavini qeyd edib ki, SSRİ-nin dağılması ərəfəsində qonşu Ermənistan tərəfindən kütləvi etnik təmizləməyə, müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra isə soyqırımı və genişmiqyaslı hərbi təcavüzə məruz qalmış, ərəzisinin 20 faizi işğal edilib, BMT-nin erməni silahlı birləşmələrinin dərhal və qeyd-şərtsiz çıxarılmasını tələb edən dörd qətnaməsinə baxmayaraq, 30 ilə yaxın ikili standartlar, qərəzli və əda-

siyasi-hüquqi pre-sident yaratmış, təkcə Cənubi Qafqaz regionunda deyil, bütövlükdə Avrasiya məkanında davamlı sülh və konstruktiv əməkdaşlıq üçün geniş imkanlar formalaşdırmışdır. Ölkəmiz dayanıqlı sülh, təhlükəsizlik və tərəfdaşlıq naminə hərbi-siyasi təhdidlərin qarşısının alınması, iqtisadi, ekoloji, humanitar və digər sahələrdə təhlükəsizliyin təmin olunması məqsədilə beynəlxalq hüquq normaları əsasında

hərtərəfli fəaliyyətin tərəfdaşdır”.

Azərbaycanın müasir global çağırışlara cavab verən milli təhlükəsizlik konsepsiyasına malik olduğunu vurğulayan Tahir Budaqovun sözlərinə görə, ölkəmiz həm regional, həm də global səviyyədə çoxvektorlu enerji siyasəti həyata keçirir, özünün geostrateji potensialından, Şimal-Cənub və Şərq-Qərb beynəlxalq nəqliyyat dəhlizlərinin imkanlarından səmərəli istifadə etməklə beynəlxalq əməkdaşlığın dərinləşməsinə mühüm töhfələr verir: “Eyni zamanda, Azərbaycan terrorçuluq, ekstremizm, separatizm və neokolonializm kimi təhdidlərə qarşı mübarizəyə yönəlmiş beynəlxalq söyləri öz əməli fəaliyyəti ilə dəstəkləyir. Ekoloji təhlükəsizliyin təmin edilməsi də aktual məsələ kimi dövlətimiz tərəfindən diqqət mərkəzində saxlanılır. Azərbaycan “yaşıl enerji” konsepsiyasına uyğun həyata keçirdiyi siyasət iqlim dəyişikliyinə fəsadlarına qarşı global mübarizəyə önəmli töhfə kimi yüksək dəyərləndirilir. Nəticə etibarilə, bütün bunlar növbəti Avrasiyada sabitlik və tərəqqi, qlobal təhlükəsizlik və çoxsəxəli əməkdaşlığın təmini baxımından da böyük əhəmiyyətə malikdir”.

“Müasir dövrdə olduqca vacibdir ki, baş verən geosiyasi proseslər beynəlxalq hüququ pozan və sərhədsiz zorakılıqlara səbəb olan qlobal təhdidə çevrilməsin. Buna görə də ümumbəşəri dəyərlər və ortaq maraqlar naminə dövlətlər, siyasi partiyalar və vətəndaş cəmiyyəti təsisatları bir araya gəlməli, siyasi, iqtisadi, humanitar və digər sahələrdə təhlükəsizliyin dəstəklənməsi yönündə söylərini birləşdirməlidirlər. Biz yalnız qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq şəraitində birgə söylərimizlə, milli maraqlara hörmət və beynəlxalq hüquq normalarına riayət etməklə Avrasiya məkanında davamlı təhlükəsizliyin təminində ciddi irəliləyişlərə nail ola və xalqlarımızın gələcəyi naminə önəmli uğurlara imza ata bilərik”, - deyər YAP Sədrinin müavini vurğulayıb.

Həmin gün YAP Sədrinin müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov tədbir iştirakçılarına verilən rəsmi ziyafətə qatılıb.

İrəvanın ermənilərə verilməsinə etiraz edən 3 qəhrəman...

1918-ci ilin 28 mayı Azərbaycan tarixinin ən qürurverici günlərindən biri kimi tarixə düşdü. Milli müstəqilliyini qazanan, Şərqi ilk Demokratik Cümhuriyyətini quran Azərbaycan cəmişi bir gün sonra, mayın 29-da özünün taleyüklü qərarlarından birini verir: Azərbaycan Milli Şurası 1918-ci il mayın 29-da keçirilmiş iclasda səs çoxluğu ilə İrəvan şəhərini Ermənistan respublikasının paytaxtı kimi tanımağı mümkün sayıb və bu şəhəri ermənilərə "bağışlayıb".

Olduqca ağır olan bu qərarın "səs çoxluğu" ilə qəbul edilməsi belkə də həmin dövrün reallığı baxımından normal sayıla bilərdi. Amma unutmamaq olmas ki, İrəvana sahiblənən ermənilər sonralar yaranmış şəraitdə sui-istifadə edərək digər ərazilərdən də azərbaycanlıları qovmağa, deportasiya etməyə başladılar və Azərbaycan torpaqları hesabına "ərazilərini" genişləndirməyə başladılar. O anda, qərar verilən zaman isə buna etiraz etmək,

belkə də tarixi səhvə imza atmaq böyük qəhrəmanlıq idi - bu qəhrəmanlığı tariximizdə xüsusi yeri malik olan 3 ziyalıımız, Nəriman bəy Nərimanbəyli, Bağır bəy Rzayev və Mir Hidayət bəy Seyidov etdi. Bu şəxsiyyətlərin hər biri tarixi xidmətləri, həyat və fəaliyyətləri ilə xatırlanmağa layiqli şəxsiyyətlərdir.

Adıçəkilən iclasla bağlı tarixi faktlara nəzər salsaq, bölli olur ki, 1918-ci il mayın 29-da Tiflisin Canişin sarayında toplaşan Milli Şuranın iclasında Fətəli xan Xoyski Azərbaycan və Ermənistanın öz sərhədlərini müəyyənləşdirməyi qərara aldığı, Ermənistan federasiyasının yaradılması üçün siyasi mərkəzin lazım olduğunu bildirir. O vaxtdak ermənilər özləri üçün indiki Gümrü (o zaman Aleksandropol) şəhərini mərkəz hesab edirdilər. Brest-Litovsk sülh müqaviləsinə əsasən, Qars və Ərdahanla birgə Aleksandropol

Türkiyəyə verilmişdi. Buna görə də ermənilər İrəvanın siyasi mərkəz kimi onlara verilməsini istəyirdilər. Fətəli xan Xoyski də öz çıxışında İrəvanın ermənilərə güzəştə gedilməsinin zəruriliyini bildirdi. Söhbət İrəvanın Ermənistan dövlətinə yox, Ermənistan federasiyasına siyasi mərkəz olaraq verilməsindən gedirdi. Vəziyyət isə çox çətin idi - 1918-ci ilin mart ayından başlayaraq Azərbaycan xalqına qarşı soyqırımı həyata keçirən ermənilərə Azərbaycanın tarixi şəhərlərindən biri mərkəz kimi "bağışlanırdı". Ən mühüm nüans isə o vaxtlar İrəvan quberniyasının xeyli ərazisinin Azərbaycan

O, uşaq olarkən ailəsi İrəvana köçdüüyü üçün orta təhsilini İrəvan Gimnaziyasında almış, Moskva Universitetinin fizika-riyaziyyat şöbəsində, sonra isə Xarkov Universitetinin hüquq fakültəsində oxumuşdu. N.Nərimanbəyli 1915-ci ildə ali təhsilini başa vurub vətənə qayıtdıqdan sonra öz ixtisası üzrə vəkil işləməklə yanaşı, "Müsləman xeyriyyə cəmiyyəti"nə rəhbərlik edib. 1917-ci ildə "Müsavat" partiyasına daxil olan N.Nərimanbəyli 1918-ci ilin fevralında Zaqafqaziya Seyminin üzvü seçilir, Seymin müsəlman fraksiyasının, Zaqafqaziya Federasiyasının süqutundan sonra isə Azərbaycan Milli Şurasının üzvü olur. Nərimanbəyli 4-cü hökumət kabinetində dövlət müfəttişi vəzifəsini daşıyır. 1920-ci ilin aprelindən sonra o, təqiblərə məruz qalır. 1923-cü il iyunun 21-də həbs edilir. 1925-ci ilə kimi üç dəfə həbs olunur buraxılır. 1937-ci il

repressiyaları zamanı Nəriman bəy bir qrup "müsavatçı" ilə birlikdə Solovki düşərgəsinə sürgün edilir. Nəriman bəy Nərimanbəyli 48 yaşında Sovet hökumətinin qərarı ilə güllələnir...

Bağır bəy Rzayev isə 1893-cü ildə İrəvan şəhərində anadan olub. 1911-ci ildə Moskva Universitetinin hüquq fakültəsinə daxil olan Bağır bəy Rzayev Müsləman Sosialist Blokunun üzvü olaraq Zaqafqaziya Seyminə üzv seçilir, burada müsəlman fraksiyasının və Müsləman Sosialist Bloku qrupunun üzvü olur. 27 may 1918-ci il tarixində Müsləman Sosialist Bloku sıralarından Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Milli Şurasının üzvü seçilir. O, Nəriman bəy Nərimanbəyli və Mir Hidayət bəy Seyidovla birgə İrəvan Milli Komitəsinin üzvü idi. 1920-ci ildə bolşeviklərin işğalından sonra mühacirət həyatı yaşayan Bağır bəy daha sonra

Nəriman bəy Nərimanbəyli, Bağır bəy Rzayev və Mir Hidayət bəy Seyidov bu tarixi haqsızlıqla barışmamışdı...

Azərbaycana geri dönmüşdü. Siyasi təzyiqlərə, davamlı təqiblərə dözməyərək 1927-ci ildə intihar edib.

1887-ci ildə Gəncədə (o vaxtlar Yelizavetpol adlanırdı) anadan olan və gimnaziyada, daha sonra Kazan Universitetinin hüquq fakültəsində təhsil alan Mir Hidayət bəy Seyidov İrəvan və Naxçıvan quberniyalarının Müsləman Milli Şurasının sədri olub, Zaqafqaziya Seymində müsəlman fraksiyasının fəal üzvlərindən biri kimi tanınıb. O, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti parlamentinin 44 nəfər Milli Şura üzvündən biri kimi fəaliyyət

daşları kimi amansız təqiblərə və işğencələrə məruz qalmadı. Amma adını tarixə əbədi həkk etdirən əqidə və mənəviyyət adamı, əsl vətənpərvər və istiqlalçı olduğunu tarixin mühüm anında bir daha sübuta yetirdi.

Azərbaycanın milli keçmişinə, milli tarixinə sahib çıxması olduqca vacibdir. Prezident İlham Əliyevin də daim diqqətdə saxladığı məsələlərdən biri möhz tarixi irsimizin yaşadılması ilə bağlıdır. Azərbaycan Prezidenti çıxışlarında hər zaman milli-ictimai yaddaşa mühüm tarixi məsələləri təqdim edir, bununla bağlı

müvafiq addımlar atılır. Prezident İlham Əliyev qətiyyətlə vurğulayır ki, "İrəvan bizim tarixi torpağımızdır və biz azərbaycanlılar bu tarixi torpaqlara qayıtmalıyıq. Bu, bizim siyasi və strateji hədəfimizdir və biz tədricən bu hədəfə yaxınlaşmalıyıq". Şübhəsiz ki, bu siyasi-strateji hədəfimizə uyğun müvafiq addımlar atılır, həmçinin

göstərib.

Mir Hidayət bəy 1918-ci ildən başlayaraq ermənilərin hücum etdikləri Naxçıvana gələrək Ordubadın müdafiə olunmasında iştirak edib. Tədqiqat mənbələrinə göstərilir ki, o, müxtəlif vaxtlarda Ordubad Milli Müdafiə Şurasının sədri olub. 23 fevral 1919-cu ildə Ordubadda vəfat edən Mir Hidayət bəy bolşeviklərin işğalı - Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin süqutunu görmədi, digər əqidə yol-

nin tarixi-mədəni və mənəvi-ideoloji əhəmiyyəti çox böyük olan işlər görülür.

Bu gün paytaxtımızın küçə və prospektlərinə yeni adlar verilir. İnanırıq ki, gələcəkdə adıçəkilən 3 ziyalıımızın da adının əbədiləşdirilməsi istiqamətində mühüm addımların şahidi olacağıq. Bu, Azərbaycanın tarixinin yaşadılması, real-lıqların yaşadılması üçün vacibdir...

P.İSMAYILOV

Azad olunmuş ərazilərin iqtisadi potensialı artır

Yeni müəssisələr inkişafa töhfə verəcək

Prezident İlham Əliyevin mayın 27-də Laçına səfəri zamanı açılışını etdiyi yeni müəssisələr Şərqi-Zəngəzurun iqtisadi potensialına yeni güc qatmaqla bölgənin inkişafına tökan verəcək. "PIRSHAGHI" ayaqqabı fabrikinin Laçın filialının istifadəyə verilməsi bölgədə istehsal və məş-

ğulluq sahələrində yeni imkanlar deməkdir. "Laçın Aqro-Sənaye Parkı"na məxsus fabrikin istehsal etdiyi məhsullar daxili bazarda satılmaqla yanaşı, Avropa ölkələrinə də ixrac ediləcək ki, nəticədə bu rayonda ixractutumlu sahə formalaşacaq. Ayaqqabı fabriki Laçının ilk sə-

naye obyektlərindən biri olmaqla rayonun nəhəng sənaye, aqro-sənaye, məişət texnologiyaları və digər istehsal-emal zəncirlərinin qurulmasında flaqmanlardan sayıla bilər. "Laçın Aqro-Sənaye Parkı"nda ümumilikdə, 46 müəssisənin fəaliyyət göstərməsi nəzərdə tutulur ki, burada mebel fab-

rikləri, balıq təsərrüfatı, yeyinti sənayesi, yüngül sənaye, ekoloji cəhətdən təmiz emal müəssisələri, kiçikbuzluq heyvanlar üzrə elmi-təcrübə mərkəzi və digər müəssisələr yaradılacaq.

Laçında istifadəyə verilən "LA-TIFA" tikis fabriki də region üçün

əhəmiyyətli müəssisələrdən hesab edilə bilər. Ümumi dəyəri 1,2 milyon manat olan müəssisədə 30 yeni iş yeri yaradılacaq. Fabrikdə gündə 2 min ədəd tekstil məhsulu istehsal olunacaq. Buraya ev tekstili, imdan dəstləri, eksklüziv geyimlər və digər məhsullar daxildir.

Laçında iqtisadi fəallıq canlanır

Sənayenin mərkəzlərindən birinə çevrilən Laçındakı Sənaye Parkında istehsal müəssisələrinin qurulması innovativ texnologiyaların tətbiqi və ixracöyümlü məhsul hazırlanması baxımından böyük əhəmiyyət daşıyır. Nəticədə regionda yeni iş yerlərinin yaradılması, infrastrukturun bərpası və sahibkarlıq fəaliyyətinə dəstək tədbirləri sayəsində iqtisadi fəallıq canlanacaq, bu bölgənin ölkə iqtisadiyyatına reintegrasiyası güclənəcək.

Laçında sosial, enerji və kommunikasiya infrastrukturlarının qurulması da sürətlə davam etdirilir. Dövlət başçısının açılışını etdiyi Laçın Elektrik Şəbəkəsi Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzi bu baxımdan dayanıqlı enerji təminatı baxımından mühüm obyekt kimi dəyərləndirilə bilər. Mərkəz şəhərin ərazisində yerləşən istehlaqçıların - yeni salınan yaşayış komplekslərinin, tikintisi aparılan sənaye və sosial təyinatlı infrast-

rukturun, kənd təsərrüfatı və turizm obyektlərinin, xüsusən əhalinin elektrik enerji təchizatının fasiləsizliyini təmin edəcək. Mərkəzdə, həmçinin istehlakçıların elektrik enerjisi verilişində planlı fasilələrin yaranması barədə onlayn qaydada əvvəlcədən məlumatlandırılma imkanı yaradılıb. Bərpaolunan enerji mənbələrinin şəbəkələrə inteqrasiya edilməsi prosesi Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzində avtomatik idarə olunduğundan elektrik enerjisi təchizatında fasilələrin yaranması tam aradan qaldırılır.

Bölgə turizm sənayesinin mərkəzinə çevrilir

Azad ərazilər zəngin və füsunkar təbiəti ilə turizmin cəlbəedici ünvanına da çevrilməkdədir. Bölgədə yaradılan hotel və turizm kompleksləri azad edilmiş ərazilərdə turizm potensialının böyük turizm mərkəzinə çevrilməsinin göstəricisi hesab edilir. Nəzərə alsaq ki, Füzuli, Zəngilan və Laçında Beynəlxalq Hava Limanları istifadəyə verilib, bu, turizm xidmətinə ən mühüm amillərdən biri olan nəqliyyat infrastrukturunun xüsusi önəmi fonunda xarici turistlərin axını üçün geniş imkanlar deməkdir.

Dövlət başçısının açılışını etdiyi Zerti kəndindəki "Laçın" İstirahət Kompleksi məhsul nəhəng turizm məkanı kimi qiymətləndirilə bilər. Ərazisi 11,2 hektar və ümumi sahəsi 42 min kvadratmetr olan "Laçın" İstirahət Kompleksi müxtəlif kateqoriyalı 120 otaqlı hotel binasından, 8 kottəcdən ibarət olmaqla, ümumilikdə, 324 nəfər qonaq qəbul edə biləcək. İstirahət kompleksində işğuzar görüşlərin, konfransların və digər tədbirlərin keçirilməsi üçün müasir avadanlıqlarla təchiz edilmiş 500 nəfərlik tədbir və 340 nəfərlik ziyafət zalları, 100 nəfərlik konfrans zalı və toplantı otağı yaradılıb.

Qarabağın əsrarəngiz təbiətində, Laçın rayonunun dağ zirvəsində yerləşən bu məkan bölgənin turizm potensialını əks etdirən müasir istirahət mərkəzi olmaqla işğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpası və regionda turizmin inkişafına xidmət göstərən mühüm layihələrdən biridir. Kifayət qədər geniş rekreasiya imkanlarına malik olan Laçındakı lıqışu müləicəvi əhəmiyyətli mineral bulay, zəngin flora və faunaya sahib, sahəsi 21 min hektardan çox olan Laçın yaşaqlığı bu ərazilərin turizm imkanlarını genişləndirəcək.

Göründüyü kimi Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun dirçəldilməsi istiqamətində həyata keçirilən genişmiqyaslı layihələr regionun iqtisadi potensialının səfərbər edilərək iqtisadi zəncirə inteqrasiyası ilə paralel şəkildə davam etdirilir.

"Yaşıl enerji" istehsalında rekord göstəricilər

Prezident İlham Əliyevin 2021-ci il 2 fevral tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər"də "yaşıl enerji" məkanlarından biri kimi azad ərazilərin ehtiyatlarına böyük əhəmiyyət verilməkdədir. Sə-nəddə digər ərazilər kimi Qarabağ və Şərqi-Zəngəzurdə da "yaşıl texnologiyalar"ın tətbiqinin genişləndirilməsi, elmi-texniki potensiala əsaslanmaqla iqtisadiyyatın bütün sahələrində alternativ və bərpaolunan enerji mənbələrinin istehlakda payının artırılması nəzərdə tutulur.

Azad ərazilər hidroenerji, külək və Günəş enerjisi, termal su mənbələrinin gücünə görə də, ən zəngin bölgələrdəndir. "Yaşıl enerji" zonası elan edilmiş bu regionda bərpa olunan mənbələrin gücü 7200 MVT-dan artıq

qiymətləndirilir. Təkcə, Laçın və Kəlbəcərin dağlıq ərazilərində külək enerjisinin 2000 MVT həmində texniki potensialının olduğu proqnozlaşdırılır.

Bərpaolunan enerji istehsalında su elektrik stansiyalarının da rolu xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Ötən müddətdə azad ərazilərdə "Yuxarı Vəng", "Zar", "Zabux", "Qarıqlaş", "Şayırı", "Zəngilan", "Sarıqlaş" və digər su elektrik stansiyaları istismara verilib. Ümumilikdə, bu bölgədə enerji təsərrüfatlarının bərpasına başlanmasından sonra 32 su elektrik stansiyası istifadəyə verilib. Nəticədə bu bölgənin "yaşıl enerji" istehsalında payı rekord həddə çatıb.

Prezident İlham Əliyevin mayın 27-də açılışını etdiyi "Aşağı Malıbəy" və "Mirik" su elektrik stansiyaları da bərpaolunan enerji gücündə yer almaqla ölkənin enerji sisteminin mərkəzləşmiş SCADA sistemində inteqrasiyasını təmin edəcək. Yeni istifadəyə verilən su elektrik stansiyaları istehsal olunan "yaşıl enerji" balansının artmasında da mühüm rol oynayacaq.

Beləliklə, azad edilmiş ərazilərdə istifadəyə verilən mühüm obyektlər, istehsal, emal müəssisələri, aqro-sənaye kompleksləri həm bu bölgənin, həm də ölkəmizin iqtisadi inkişafına töhfə verəcək.

ELBRUS CƏFƏRLİ

Müharibə, yoxsa danışıqlar masası?

Ukrayna-Rusiya münaqişəsinin həlli uzana bilər

Son bir ayda Rusiya-Ukrayna münaqişəsi ətrafında gedən danışıqlar prosesi təmas xəttində atəşkəsin yaranması ilə bağlı ümidlər yaratmışdı. Amma

son hadisələr prosesi tam fərqli istiqamətə yönləndirdi. Qarşılıqlı hücumlar hərbi eskalasiyanı yenidən alovlandırdı. Mövcud vəziyyətin stabilləşməsi üçün

yenidən beynəlxalq fəaliyyətin gücləndirilməsi nəzərdə tutulur - başqa sözlə, yaxın zamanda Rusiya-Ukrayna münaşibətlərində yeni proseslərin baş ver-

məsinin şahidi ola bilərik. Belə ki, ABŞ-ın vasitəçiliyi ilə Rusiya-Ukrayna münaqişəsinin nizamlanması üzrə danışıqlar prosesi növbəti fazaya qədəm qoyub. Moskva ilə Kiyev arasında bu istiqamətdə təmaslar artıb. Sözsüz ki, bu, Tramp administrasiyasının hər iki

münaqişə tərəfini masa arxasına götürmək üçün söylərinin nəticəsidir. Son İstanbul görüşündə bəzi məsələlərlə bağlı qismən razılaşmalar əldə olunsada, qalıcı atəşkəsə yol açmadı. Nəticə isə prosesin inkişafından asılı olacaq kimi görünür.

İstanbulda növbəti görüş

Kiyev danışıqların əsas predmeti sayılan memorandumu tamamlayaraq Moskvaya təqdim edib. Ukraynanın müdafiə naziri Rustem Umerov “RBK-Ukraina” telekanalına müsahibəsində bildirib ki, Ukrayna Rusiya ilə tam və qeyd-şərtsiz atəşkəsə, eləcə də növbəti danışıqlara hazırdır. Umerov Moskvanı tez bir zamanda öz memorandumunu təqdim etməyə və destruktiv addımlar atmaqdan çəkinməyə çağırıb. Rusiyaya gəlincə isə, XİN-in mətbuat katibi Mariya Zaxarova jurnalistlərə açıqlamasında qeyd edib ki, Moskvanın üzərində işlədiyi sənəddə münaqişənin həlli üçün münasib müddə-

lar və prinsiplər qeyd olunacaq. Rusiyanın XİN başçısı Sergey Lavrov isə memorandumun təqdimatı üçün Rusiya nümayəndə heyətinin İstanbulda Ukrayna tərəfi ilə növbəti görüşə hazır olduğunu bildirib. Bu arada Türkiyənin xarici işlər naziri Hakan Fidan həmkarı Lavrovla telefon danışığı aparıb - görüşdə hər iki XİN rəhbəri Rusiya-Ukrayna münaqişəsinin nizamlanması ilə bağlı məsələlərə toxunublar.

Vaşinqton cavab gözləyir

ABŞ-ın isə səbri tükənmək üzrədir - Trampın xüsusi nümayəndəsi Keyt Kelloq Moskvanı prosesi yubata mənəvi çağırıb. O, “Fox News” telekanalında çıxışı zamanı bildirib ki, ABŞ Rusiyadan münaqişənin nizamlanması üçün qətiyyətli addımlar gözləyir. Kelloq qeyd edib ki, prosesin

lengiməsinə qətiyyətli yol vermək olmaz: “Bir həftədən çox olar ki, ruslar sülhə nail olmaq üçün belə desək, memorandum hazırlayacaqlarını bildirirlər. Biz Ukraynadan artıq belə bir memorandum almışıq. İndi də Rusiyadan oxşar sənədi gözləyirik,” - deyərək Kelloq vurğulayıb. Trampın xüsusi

nümayəndəsi ilə yanaşı, Dövlət katibi Rubio da Kremlə mesaj ötürüb. ABŞ dövlət katibinin rusiyalı həmkarı Lavrov ilə son telefon danışığı Vaşinqtonun, həttdən müharibənin tez bir zamanda bitməsində maraqlı olduğunu deməyə əsas verir. Rubio Trampın bu məsələdəki mövqeyini bir daha Kremlin diqqətinə çatdırıb. Tramp isə Ağ Evdə jurnalistlərə açıqlamasında Rusiyaya qarşı yeni sanksiyalar tətbiq etməyəcəyini bildirib.

Putin-Zelenski görüşü...

A.Kərimov, həmçinin qeyd edib ki, Ukrayna Qərbi ilə Rusiya arasında geosiyasi “poliqon”a çevrilib: “Belə bir vəziyyətdə münaqişənin ABŞ diplomatiyası vasitəsilə asan formada həll olunma ehtimalı azalır”.

Trampın vasitəçiliyi ilə Putin ilə Zelenski arasında görüşün təşkil olunmasına gəlincə, A.Kərimov bunun mümkünlüyünü istisna etmir: “Vaşinqtonun vasitəçilik təşəbbüsəkarlığı Trampın Putinlə mümkün görüşündən sonraya təsadüf edə bilər. Putinlə Trampın bir-birlərinə münasibətdə diqqətli ritorika seçməsinin özü də bir çox mətləbdən xəbər verir”.

Yunis ABDULLAYEV

Ünvan münasibdir - şərtlər razılaşdırılır...

qişəni nizamlamaq məqsədi daşıyan, sülh üçün təqdirəlayiq platforma kimi dəyərləndirilə bilər. Lakin İstanbul platforması tam sülhə nail olmaq üçün hələ çox məsafə qət etməlidir. Münaqişənin geosiyasi kontekstdə həlli üçün Rusiya, ABŞ, Çin, Avropa İttifaqı və Böyük Britaniyanın mövqelərində nəzərdəcarpacaq yaxınlaşmalar baş verməlidir. Bunun əksinə artıq ABŞ və Av-

ropa İttifaqı arasında fikir ayrılıqları genişlənir,” - deyərək A.Kərimov vurğulayıb. Ekspert əlavə edib ki, Ukrayna ərazi cəhətdən güc proyeksiyası mərkəzinə çevrilib: “Belə bir şəraitdə Türkiyənin həlledici aktor kimi söylərini gücləndirməsi təbii ki, xoş qarşılanı, lakin müharibənin bitməsi və yekun sülhü nəzərdə tutan həll variantlarının irəli sürülməsi üçün çox uzun zaman lazım olacaq”.

Moskva israr edir...

“İstanbul danışıqlarından sonra Rusiya Ukrayna sərhədində təhlükəsiz bufer zona yaradır - Putinin bəyanatı isə Rusiya tərəfindən müdafiə tədbiri kimi təqdim edilir”, - deyərək A.Kərimov bildirib ki, Rusiya bufer zonanın yaradılması üçün daha çox hərbi resursun istifadə edilməsinə və maliyyənin

xərclənməsinə hazırdır. “Bu, Xarkov və ya Sumı kimi ərazilərdə döyüşləri gücləndirəcək eskalasiya siyasətinə vurğu da hesab oluna bilər. Ukrayna üçün isə çıxılmazlıq sindromu yarada bilər. Çünki Ukrayna ordusu Rusiyanın nəzarət etdiyi zonalardakı istehkamların yarılmasında ciddi çətinliklərlə üzləşir. Paralel olaraq isə canlı qüvvə çatışmazlığı artıq böyük ölçüdə hiss olunur”.

Fransanın Zəngəzurdakı konsulluq açmasının səbəbləri...

Rəsmi Paris iyunun 2-nə “hazırlaşır”

Nardar BAYRAMLI

Azərbaycanın 44 günlük Vətən müharibəsində qələbə qazanaraq öz ərazi bütövlüyünü, ardından Qarabağda lokal antiterror tədbirləri ilə suverenliyini bərpa etməsi dünyadakı ermənipərəst qüvvələrə hələ də rahatlıq vermir. Bu baxımdan, Fransanın mövqeyi xüsusi vurğulanmalıdır. Hələ Vətən müharibəsi zamanı Fransa hərbi əməliyyatların dayandırılması, Azərbaycana qarşı beynəlxalq rəyin formalaşdırılması, hətta cəza tədbirlərinin həyata keçirilməsi məqsədilə ciddi sayələr göstərirdi. Təbii ki, Fransanın anti-Azərbaycan və Ermənistanı müdafiə etmək cəhdləri heç bir nəticə vermədi. Azərbaycan işğal altında olan torpaqlarını azad edərək heç bir qüvvənin tarixi ədalətin bərpa olunmasına maneçilik törətmək gücündə olmadığını bütün dünyaya göstərdi.

Fransa XİN başçısının “anonsu”

Post-müharibə dövründə isə rəsmi Paris Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh prosesinə maneçilik törətmək, bir yolla Cənubi Qafqaza daxil olması üçün bütün imkanlarından istifadə edir. Və bu məqsədinə çatmaq üçün Paşinyan hakimiyyətinin zəifliyindən yararlanmağa çalışır. Son vaxtlar siyasi proseslərdə Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı ritorikanın artması isə Parisi növbəti qeyri-konstruktiv addımlara sövq edib. Belə ki, bu ölkə Zəngəzurdakı konsulluq açmaq istəyini gerçəkləşdirməyə çalışır. Bugünlərdə tərəflər Gorusda Fransanın fəxri konsulluğunun açılması barədə razılığa gəliblər. Fransanın xarici işlər naziri Jan-Noel Barro mayın 26-da İrəvanda Ermənistanın xarici işlər naziri Ararat Mirzoyanla birgə keçirilən mətbuat konfransı zamanı Gorus şəhərində diplomatik nümayəndəlik açmaq planlarını açıqlayıb. Fransanın Ermənistandakı səfirliyindən verilən məlumata görə, bu, baş konsulluq deyil, fəxri konsulluqdur.

Səfirlikdən verilən məlumata görə, diplomatik nümayəndəlik yaxın vaxtlarda açılacaq: “Konsulluğun yeri kimi Gorusun seçilməsi şəhərin fransızdilli dünyəvi ilə uzunmüddətli mədəni əlaqələri ilə bağlıdır. Gorus Ermənistanın ən çox fransız dilli şəhərlərindən biri hesab olunur - 2006-cı ildən burada fransız dilinin və mədəniyyətinin regionda yayılmasında fəal rol oynayan fransız mədəniyyət mərkəzi fəaliyyət göstərir”.

Ermənistan KİV-lərinin yaydığı məlumata görə, iyunun 2-də Gorusda Ermənistan-Fransa konfransı keçiriləcək və həmin gün Sünikdə (Zəngəzur-red.) Fransa konsulluğunun açılış mərasimi olacaq.

Konsulluq hərbi-kəşfiyyət məqsədi daşıyacaq

“Hraparak” qəzeti yazır ki, QHT sədri Karmen Apuntsun konsul təyinin olunacağı gözlənilir. Erməni ekspertlər isə “Fransanın Sünikdəki (Zəngəzur) konsulluğunun kollektiv Qərbdə xidmət edəcək ciddi hərbi, kəşfiyyət məqsədi daşıyacağı” fikrini ifadə ediblər.

Xatırladaq ki, Fransanın Zəngəzurdakı konsulluq açmaq istəyi hələ 2023-cü ilin iyul ayında gündəmə gətirilmişdi. Belə ki, o vaxt Fransa Milli Assambleyasındakı

Fransa-Ermənistan dostluq qrupunun sədri Ann Lorans Petel və Senatdakı eyni adlı qrupun rəhbəri Jilber Lyük Devinaz ölkənin xarici işlər nazirinin yazdıqları rəsmi məktubda bildirmişdilər ki, “Fransa Ermənistanın ərazi bütövlüyünü qorumaq üçün mühüm bir addım ata bilər. Bu, Sünikdə (Zəngəzur), Qafanın vilayət mərkəzinə, yaxud Gorus şəhərində Fransanın konsulluq nümayəndəliyinin açılması ola bilər. Başqa ölkələr artıq bunu həyata keçiriblər. Belə bir addım regionda sabitliyin xeyrinə işləyər, həmçinin Fransa və Ermənistan arasında əməkdaşlığın daha da inkişaf etdirilməsi nöqteyi-nəzərindən qiymətli forpost rolunu oynayardı”.

Fransız parlamentarilərin fikrincə, hərçənd Zəngəzur vilayəti Ermənistanın cənubunda yerləşir, əhalinin sıx məskunlaşdığı dağ regionudur, amma özünün 4500 kvadratkilometrik sahəsinə, coğrafi baxımdan mərkəzdən uzaqda yerləşməsinə baxmayaraq, Cənubi Qafqazın geosiyasi məsələlərində önəmli yerə malikdir. Müraciətin müəllifləri hesab edirdilər ki, bu vilayəti önəmli edən digər amil, birinci növbədə, zəngin faydalı qazıntı yataqları və bunun da emalının Ermənistan iqtisadiyyatının ayrılmaq tərkib hissəsi olmasıdır. “Düzür, Sünik (Zəngəzur) İrəvanla yalnız bir dağ yolu ilə bağlıdır, amma İran sərhədi vasitəsilə xarici aləmlə əlaqə saxlamaq üçün olduqca vacib dəhliz rolunu oynayır. 35 kilometrlik Ermənistan-İran sərhədi bu ölkə üçün böyük əhəmiyyət kəsb edir. 2020-ci ilin payızında, 44 günlük müharibə zamanı açıq qalmış yeganə ərazi kimi Ermənistanı “tam boğulmaqdan” qurtardı,” -deyərək Fransa parlamentarilərinin məktubunda vurğulanırdı.

Məkrli planlar davam edir...

Əslində, bütün bunlar Parisin Azərbaycan-Ermənistan sərhədi yaxınlığında özünün konsulluğunu açmaq planının altında hansı niyyətin gizləndiyini aşkara çıxarır. Bu planın mahiyyəti Fransanın Cənubi Qafqazda Ermənistanın vasitəsilə mövqelərini möhkəmləndirməkdir. Fransanın Ermənistanı silahlandırması bu niyyətin bir nümunəsidir. Nəzərə alaq ki, artıq Paris Avropa İttifaqının müşahidə missiyası adı altında casuslarını da şərti sərhəddin yaxınlığında yerləşdirib. Yeri gəlmişkən xatırladaq ki, Fransanın Ermənistandakı səfiri Olivye Dekotti-ni dəfələrlə Azərbaycanla sərhədə gəlib, hansısa “təfətiş” aparmağa çalışıb. Eləcə də Ermənistanla səfər edən Fransa rəsmiləri və deputatları da Avropa İttifaqının Ermənistandakı müşahidəçilərin missiyasını üzvləri ilə birlikdə Azərbaycanla sərhədə olublar. Bir müddət əvvəl isə missiyanın avtomobil karvanında Aİ-nin bayrağı ilə yanaşı, Fransa bayrağının da olması rəsmi Parisin gerçək niyyətini aşkara çıxarmış oldu.

Beləliklə, Fransa Cənubi Qafqazla bağlı məkrli planlar həyata keçirməyə çalışır. Rəsmi Parisin qərəzli mövqeyi Cənubi Qafqaz regionunda vəziyyətin gərginləşməsinə xidmət edir, sülh gündəliyinin həyata keçirilməsinə, iki ölkə arasında münasibətlərin normallaşmasına zərbə vurur.

ABŞ İranın şərtlərini qəbul edərsə...

Uranın zənginləşdirilməsi bir il müddətinə dayandırılacaq

N.BAYRAMLI

ABŞ-la İran arasında nüvə mövzusunda danışıqlar davam edir. Xatırladaq ki, İran uzun müddətdir nüvə fəaliyyətinə görə Qərbin genişmiqyaslı sanksiyaları ilə üzləşib. ABŞ isə İranın nüvə proqramını global təhlükəsizliyə təhdid kimi dəyərləndirir. Rəsmi Tehran proqramının reallaşdırılmasının onun üçün hədəf olduğunu bildirir. Nüvə proqramına görə tətbiq olunan sanksiyalar müxtəlif sahələr, xüsusilə qonşu dövlətin neft ixracının məhdudlaşdırılmasını əhatə edir.

Vaşinqton beşinci raundu konstruktiv hesab edir

Donald Tramp ABŞ-da hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra İranla nüvə danışıqları bərpa edilib. Belə ki, ABŞ və İran Omanın vasitəçiliyi ilə Tehranın nüvə proqramı ilə bağlı fikir ayrılıqlarını həll etmək üçün beş raund danışıqlar aparıb. Onlardan üçü - aprelin 12-si, 26-sı və mayın 11-də Maskatda, digəri isə aprelin 19-da Romada baş tutub. Sonuncu - beşinci raund isə mayın 23-də Omanın Romadakı diplomatik nümayəndəliyində gerçəkləşib. Danışıqlarda İran nümayəndə heyətinə xarici işlər naziri Abbas Əraqçi, Amerika nümayəndə heyətinə isə prezidentin xüsusi nümayəndəsi Stiv Uitkoff başçılıq edib.

Görüşün detalları açıqlanmasa da, rəsmi Vaşinqton danışıqları konstruktiv hesab edir. Prezident Donald Tramp bəyan edib ki, Birləşmiş Ştatlar İranla yaxşı danışıqlar aparıb və Tehranın nüvə proqramı məsələsində irəliləyiş əldə edib.

“The Wall Street Journal” nəşri öz mənbələrinə istinadən yazır ki, Vaşinqton və Tehran nüvə sövdələşməsinə gedən yolda aralıq mərhələ olaraq çərçivə sazışını razılaşdırmağa çalışırlar: “İran hesab edir ki, belə bir saziş “yeni sövdələşməyə doğru bir addım” olacaq və ona mülki nüvə proqramı hüququnun təsdiqlənməsini və nüvə silahı yaratmağa çalışmamaq öhdəliyini daxil etməyi təklif edir. Bundan başqa, razılaşma İranın nüvə obyektlərində ciddi yoxlamaların keçirilməsi tələbini də ehtiva edə bilər. Vaşinqton isə aralıq sazişdə texniki qrupların gələcəkdə üzərində işləyəcəyi konkret hədəfləri sadalamaq istəyir. ABŞ həmçinin çərçivə sazişinin “daha çox təlimat xarakteri daşıyacağına” ümid edir.”

Nəşr qeyd edib ki, çərçivə sazişi üzərində işdə əsas mübahisəli məsələ İranın uran zənginləşdirmək hüququ olaraq qalır. ABŞ Tehranın bu fəaliyyətdən tamamilə imtina etməsini tələb edir, lakin İran hakimiyyəti bu tələbi rədd edir və ölkələrinin nüvə proqramının yalnız

sülh xarakteri daşdığını bildirir.

ABŞ İranın şərtlərini qəbul edərsə...

“Reuters” agentliyi isə İran mənbələrinə istinadən məlumat yayıb ki, Tehran ABŞ bu ölkənin dondurulmuş aktivlərini blokdan çıxarmağa və uranın dinc məqsədlər üçün zənginləşdirmə hüququnu tanımağa razı olarsa, uranın zənginləşdirilməsini bir il müddətinə dayandıracaq. Mənbələrin fikrincə, ABŞ İranın şərtlərini qəbul edərsə, iki tərəf “siyasi razılaşma” əldə edə bilər. Qeyd olunub ki, məsələ hələ amerikalı danışıq komandası ilə müzakirə edilməyib. Belə bir razılaşmanın şərtlərinə görə, İran bir il müddətinə uranın zənginləşdirilməsini dayandıracaq. Yüksək səviyyədə zənginləşdirilmiş ehtiyatların bir hissəsi digər ölkələrə göndəriləcək və ya dinc məqsədlər üçün yanacağa çevriləcək.

“Reuters” yazıb ki, ABŞ dəfələrlə İranın nüvə proqramı ilə bağlı yeni sazişin nüvə silahı yaratmaq üçün həyata keçirilə bilən zənginləşdirmənin dayandırılmasını nəzərdə tutmalı olduğunu bəyan edib. İran dəfələrlə belə silah yaratmaq niyyətində olmadığını açıqlayıb.

İranın Atom Enerjisi Təşkilatının rəhbəri Mohamad Eslami isə bildirib ki, əgər Tehran və Vaşinqton İranın nüvə proqramı üzrə razılığa gəlsə, İran Beynəlxalq Atom Enerjisi Agentliyindən (BAEA) olan amerikalı müfəttişlərin ölkənin nüvə obyektlərinə buraxılması imkanını nəzərdən keçirə bilər. O vurğulayıb ki, İran nüvə enerjisindən yalnız dinc məqsədlər üçün istifadə edir. M.Eslami qeyd edib ki, İranın uranın daha da zənginləşdirilməsi ilə bağlı mövqeyi tamamilə qanunidir.

İran güzəştə açıqdır

Bütün bunların fonunda Tehran nüvə proqramından tam imtina etmək niyyətində deyil. CNN telekanalına müsahibəsində İslam Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmi nümayəndəsi İsmail Bəqai deyib ki, İran ABŞ ilə nüvə proqramı barədə danışıqlarda güzəştə açıqdır, lakin uranın zənginləşdirilməsi və dinc nüvə enerjisi məsələsi müzakirə mövzusu deyil: “Ögər danışıqların məqsədi İranın nüvə proqramının bir hissəsi kimi silah istehsal etməyəcəyinə dair zəmanət almaqdırsa, düşünmürəm ki, bunu çox asanlıqla edə bilərik. Amma ABŞ-ın niyyəti iranlıları dinc nüvə enerjisindən məhrum etməkdirsə, bu, bütün prosesi sual altına qoya bilər”. Onun sözlərinə görə, iranlılar heç bir təzyiqə boyun əyməyəcəklər: “Biz sözsüz ki, milli təhlükəsizliyimizi qoruyacağıq”.

Tərəflər Romada keçirilən beşinci görüşdə danışıqların davam etdirilməsini qərar alıblar.

Milli dəyərlərimizin təbliği...

Keçmişə sədaqət, gələcəyin möhkəm bünövrəsidir

Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi

Məqalə “Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi”nin maliyyə dəstəyi ilə “Azərbaycanın dövlətçilik tarixinin, milli adət-ənənələrinin, elm və mədəniyyətinin təbliği” istiqaməti üzrə hazırlanmışdır

Yegənə BAYRAMOVA

Zamanın sürətlə dəyişdiyi, qloballaşmanın sərhəd tanımadığı bir dövrdə milli dəyərlərimizin qorunması və təbliği mədəni - mədəni məsələ olmaqla yanaşı, həm də strateji zərurətə çevrilib. Aksiomadır ki, milli dəyərlərdən uzaq düşən cəmiyyətlər zamanla mədəniyyətə məhəl qoymur, xarici təsirlərin asan hədəfinə çevrilir. Bu baxımdan milli dəyərlərin təbliği bütövlükdə cəmiyyətin, o cümlədən media, ailə, gənclər təşkilatları, ictimai institutlar və hər bir vətəndaşın üzünə düşən məsuliyyətli bir vəzifə sayılır.

Günümüzün ən mühüm prioritetlərindən biri məhz milli-mədəni dəyərlərimizin müasir formada yaşadılması və gələcək nəsillərə ötürülməsidir. Buna nail olmaq üçün isə milli həmrəylik, birlik ən mühüm amillərdəndir - milli dəyərlərin təbliği xalqın mədəni immunitetini gücləndirir, gənclərin milli ruhda tərbiyəsinə töhfə verir və cəmiyyətin mədəni birliyini qoruyur. Çünki Azərbaycanın qədim tarixi, zəngin mədəni irsi və yüzillər boyunca cəmlənmiş milli dəyərləri bu gün bizim həm

kimliyimiz, həm də güc mənbəyimizdir.

Azərbaycan xalqı hər zaman öz ənənələrinin keşiyindədir

Milli Məclisin Mədəniyyət Komitəsinin üzvü Ülvüyyə Həmzəyeva “Yeni Azərbaycan”a açıqlamasında bildirib ki, milli dəyərlər hər bir xalqın kimliyini, ruhunu və mədəniyyətini yaşadan əsas sütunlardır. Tarixə, ədəbiyyata, mədəniyyətə, adət-ənənələrə söykənən bu dəyərlər nəsillər arasında körpü rolunu oynayır. Zaman dəyişə, texnologiya inkişaf edə bilər, lakin milli dəyərlərin qorunması və təbliği daim prioritet olmalıdır. Bu baxımdan, Azərbaycan cəmiyyətinə bu məsələyə yanaşma təkə bir ictimai məsuliyyət deyil, həm də strateji və milli təhlükəsizlik məsələsidir. Milli-mədəni dəyərlərin qorunması, xalqımıza məxsus olan dövlətçilik tarixinin, adət-ənənələrimizin dərinəndə öyrənilməsi Ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən əsas qoyulan dövlət siyasətinin ən mühüm prioritetlərindən biri kimi önə çıxır: “Bu istiqamətdə aparılan maarifləndirmə və təbliğat işi hər zaman özünü müsbət tərəfdən göstərməkdədir. Tarixi yaddaş olduqca vacib amildir. 44 günlük müharibə günlərində bir daha şahidi olduq ki, qələbələr əldə etmək, zəfər qazanmaq üçün məhz milli kimlik, milli yaddaş amili

mühüm əhəmiyyət daşıyır. Zəfərin qazanılmasında rolu olan amillər sırasında milli dəyərlərin təbliğinin rolu dənizməzdir. Vətənpərvərlik, torpağa bağlılıq, şəhədlilik anlayışına yüksək münasibət, birliyi və həmrəyliyi təşviq edən milli düşüncə ösərlərimizə güc verdi. Gənc nəsil yalnız texniki hazırlıqla deyil, həm də mədəni-ideoloji baxımdan ye-

tişdirildi. Ösərlərimiz döyüş meydanına cənab Prezidentimizin müəllifi olduğu “Qara-bağ Azərbaycanıdır!” şüarı ilə atılır, şəhid olmağı Vətən üçün ən uca zirvə kimi qəbul edirdilər. Bu isə məhz illərlə formalaşdırılan milli dəyərlərin, vətənpərvərlik ruhunun nəticəsi idi. Yəni bu müharibə yalnız silahlarla deyil, ruhla, milli kimliklə qazanıldı. Məhz milli dəyərlərimiz bizi qələbəyə aparan yolda birləşdirən ideoloji əsas oldu”.

Millət vəkili qeyd edib ki, milli dəyərlərin təbliği dövlətin strateji fəaliyyət sahələrindən biridir. Dövlət siyasətində milli dəyərlərin təbliği xüsusi yer tutur. Azərbaycan dövləti bu istiqamətdə kompleks addımlar atır: “Təhsil proqramlarında milli-mədəni dəyərlərin təbliği, milli bayramların, tarixi günlərin təntənəli şəkildə qeyd olunması, dövlət dəstəyi ilə film, kitab və sənədli layihələrin hazırlanması bunun nümunəsidir. Prezident İlham Əliyev dəfələrlə milli ideologiyamızın vacibliyini vurğulayıb, “Biz milli köklərə əsaslanaraq müasir cəmiyyət qururuq” fikri ilə bu istiqamətdə konseptual yanaşma sərgiləyib. Dövlətin mədəniyyət, təhsil və informasiya siyasətində milli dəyərlərin mərkəzi yer tutması təkə daxili siyasət deyil, həm də xarici mədəni diplomatiyanın ayrılmaz hissəsinə çevrilib”.

Ü. Həmzəyeva onu da bildirib ki, bu gün Azərbaycan cəmiyyətində milli dəyərlərin təbliği sistemli və yüksək səviyyədə həyata keçirilir. “Eyni zamanda, işğaldan azad olunmuş bölgələrdə milli irsin canlandırılması istiqamətində görülən işlər bu siyasətin davamlılığını göstərir. Gənc nəslin bu istiqamətdə maarifləndirilməsi, milli qəhrəmanların tanınması, folklorun və xalq sənətinin təşviqi ölkənin mədəni təhlükəsizliyinin əsas dayacağıdır. Nəticə etibarilə, milli dəyərlərin təbliği yalnız keçmişə sədaqət deyil, həm də gələcəyin möhkəm bünövrəsidir. Qələbə ruhunu yaşadan, milli kimliyimizi qoruyan, gənc nəsle vətən sevgisini aşılayan bu dəyərlər hər birimizin gündəlik fəaliyyətində öz əksini tapmalıdır. Dövlət və cəmiyyət olaraq bu amilə xüsusi önəm vermək, gələcək nəsilləri bu ruhda yetişdirmək bizim tarix və şəhədlərimiz qarşısında borcumuzdur”, deyər Milli Məclisin üzvü əlavə edib.

rafik xarakter daşıyır:

“Səfəq” əzab və təcrid, iztirab və ümid mövzularına həsr olunmuş bir bəyandır. Instrumental Musiqi Teatrı janrında yazılmış əsərin konsepsiyası öngölli uşaqların faciəvi tələyi və kədər dolu həyatını ifadə edir.

Bəş hissədən ibarət olan əsərin hər hissəsində təcridəcn ağrı və işıq, dənşət və arzuların, inkar və qəbullanmanın fərqli qatları açılır.

Birinci hissədə “Zülmət” bölümünün mərkəzi hissəsi - aktyorlar və əlil arbasında olan solist-akkordeonistın tam qaranlıqda ifa etdiyi performansdır. İkinci hissədə ümidşizlik və susqunluq hissini ifadə edir. Azərbaycan və alman dillərində iztirabları ifadə edən şeirlər xaos və tənhalıq duyğusunu dərinləşdirir.

dirir. Həç bir müşayiət olmadan isterik vokal kvartetin ifası təcridi nümayiş etdirir - xəstə uşaqların taleləri ölümdəki tənhalıq hissəsinə səhnədə əksini tapır. Bu hissə xəstəlik və ağrının absurdluğunu, iztirabın mənasızlığını və qaçılmazlıq qarşısında acizliyi simvolizə edən bir çıxışdır.

Üçüncü - “Qiyam” hissəsində soprano ilə əsasən mis nəfəsləri və zərb alətləri səslənir. Burada tələyə qarşı kor-korana, ümidşiz qəzəb və üsyan əlvanılır. Dördüncü hissədə Sükut və rəyalarla dolu bu dünyada iztirab qismən əridilir və sonda Gustav Mahler’in Beşinci Simfoniyasından “Adagio”nun demək olar ki, seziyməyən sitatında həll olunur.

Beşinci hissədə dramın kulminasiyasıdır. Hissə boyu əsasən arfa ilə celestanın ifadəsində keçən və həyətəndən pulsatsiyalı gərgin ürok dəyüntüsü təsvir edilən faktura kulminasiyada partlayış və sona yaxın nura (hərfi monada) yönəlir”.

Qeyd edək ki, “Səfəq” kölgədə qalanların ağrısını görməyə, rəhm və anlayış çağırış həhdidir.

Festival çərçivəsində iştirak edənlər arasında musiqiçilərdən Humay Qasimova, Cavad Cavadzadə, Szilard Benes, Raul Hüseynov, Mahir Tağızadə, Sənuşer Sultanova, Aynur Əhədova, Flipp Fitin və b. yer alıb.

Müasir Musiqi Günləri Festivalı yalnız musiqi hədisəsi deyil, həm də estetik xəttişlərin və bədii yeniliklərin təcəssümüdür. Hər il artan maraq və iştirakçılardan bu festivalın gələcəkdə daha da genişləncəyənə və müasir musiqi sahəsində mühüm bir mərkəzə çevriləcəyinə işarədir.

Havar Şəfiyeva

Dublin yəhudisinin odisseyası

Ceyms Coysun “Uliss” romanı haqqında

əvvəli ötən sayımızda

Coys olduqca savadlı, dünya ədəbiyyatına, mədəniyyətinə dərinəndə bələd olan, çoxlu dil bilən yazıçıydı. Bu baxımdan onun romanını bədii dillə yazılmış ədəbi risalə, poetik üslubda qələmə alınmış fəlsəfi traktat da saymaq olar. Coysun əsəri həm poeziya, həm traktat elementlərini canına çəkmış, özünü başqa janrların hesabına zənginləşdirmiş iyirminci əsr romanının mükəmməl, parlaq nümunəsidir. Onun əsəri yüksək səviyyədə hazırlıqlı oxucular üçündür, bu səbəbdən, dünya ədəbi çevrələrində nə qədər populyar olsa da, “Uliss” i heç oxumayanlar, gözəndən keçirib sonraya saxlayanlar, oxuyub yarımcıq qoyanlar sonacən oxuyanlardan, oxuyub anlamayanlar da oxuyub anlamayanlardan qat-qat çoxdur. Bu əsərin ayrı-ayrı fəsilərini aram-aram gözəndən keçirmək ədəbi laboratoriyada ustad yanında təcrübə keçmək kimidir. Belə bir təcrübə əsnasında ağlagəlməz nəticələr üzə çıxır, cümlənin, üslubun, xarakterin əvvəllər görünməmiş xassələri özünü büruzə verə bilər - elə cəhətlər ki, bələ müəllifin özünün də onlardan xəbəri olmayıb. Hərçənd Coys özü bu məsələdə özündən müştəbəh danışırdı: “Mən bu romana elə tapmacalar, elə bağlamalar yerləşdirmişəm, orada elə tələlər, elə qıfıləndlər qurmuşam ki, ədəbiyyat professorları onların üzərindəndən belə hələ yüz illər boyu da baş sındıracaqlar”.

Prustun, Coysun üslub inqilabını dünya romancıqlığını keçid mərhələsi də adlandırmaq olar. Dialektikanın qızıl qanununa söykənib Balzaki, Dostoyevskini tezis, Prustla Coysu antiteza saysaq, Folkner, Tomas Vulf kimi növbəti nəsillər yazıçıları bu iki “düşməni” qütbün sintezini həyata keçirmiş sayıla bilərlər.

Həqiqətən, Prustun, Coysun yaradıcılığına xas “ədəbiyyatbəzlik”, “sənət-bəzlik” (ruslar buna “literatürşina” deyirlər) Folknerin, Vulfun dəst-xəttinə tamamən yad cəhətlərdir. Onların personajlarını oturma hansısa ictimai-siyasi məsələni, yaxud hansısa klassik əsəri saatlarla müzakirə ələyən yerdə təsəvvüfə gətirmək mümkün deyil. O personajların (elə onları yaradan müəlliflərin də) sanki dünyadan, sənətdən, yaşadıkları dövrəndən xəbəri yoxdur, elə bil (əslində də elədir) onlar tamamilə ayrı dünyada, ayrı planetdə, tamamilə ayrı qayğılarla yaşayırlar, bütün varlıqlarıyla birləşə oxşayırlar, amma biziəndə deyillər, bizimkinə bənzər uzaq bir dünyanın, yerin əksiə olan hansısa yad planetin sakinidirlər. Bu mənada Folkner, Vulf nəslə böyük qardaşlarına nisbətən daha “saf”, daha “təmiz” ədəbiyyat yaradıb, həyatı sənətin qucağına itələməyib, tam tərsinə, sənəti həyata calaq ələyib.

Hərçənd bu dediyim də mübahisəli məsələdir, həyatla sənət arasındakı münasibətləri ayırd etmək üçün daha geniş meydan, daha əgilli baş lazımdır.

Yeddi ilə (1914-1921) yazılmış “Uliss” romanında hadisələr (əgər bunlara hadisə demək mümkünsə) bir günün içində - 1904-cü ilin 16 iyununda İrlandiyanın paytaxtı Dublinədə baş verir. Bu, Ceyms Coys üçün əlamətdar tarixdir, həmin ilin həmin günündə o, gələcək arvadı Nora Barnakl ilə tanış olmuşdu. Sədo, zəhmətkeş ailədən çıxmış Nora dahi ərinin iç dünyasından, düşüncələrindən, yazdıqlarından xəbərsiz əvam, kəmsavad bir otel qulluqçusu ydu, di gəl, yazıçı bu qıza sarsılmaz bir ehtirasla bağlanmışdı, ömrünün sonunacan da ondan qopmadı.

“Uliss”in pərəstixkarları hər il 16 iyunu “Blum günü” kimi qeyd ələyirlər, bir yerə toplaşib yazıçının xatirəsini anır, kitabdan parçalar oxuyurlar.

Romanın baş qəhrəmanı yəhudi əsilli reklam agentı - qəzetlər üçün reklam, elan mətlələri tapıb gətirən otuz səkkiz yaşlı Leopold Blumdur. İkinci əsas personaj məktəbdə ədəbiyyat dərəsi dəyən iyirmi iki yaşlı alim, şair Stiven Dedaldır - o, müəllifin alter-egosu, avtobiografik obrazdır. Stiven onun “Sənətkarın gənclik portreti” adlı ilk romanının da qəhrəmanıdır. Nəhayət, baş qəhrəmanın arvadı, opera müğənisə Molli Blum - onun prototipi müəllifin həyat yoldaşı Noradır. Romandakı qalan iştirakçılar epizodik obrazlardır.

Coysun öz əsərində Dublinədə yaşayan iki cüt-bir tək yəhudiəndə birini baş

qəhrəman seçməsi təsadüf sayıla bilməz - tənəpənd-dırnağa simvollarıdan, işarələrəndə ibarət bir əsərdə təsadüfə yer yoxdur. İkinci qəhrəman Stivenin də soyadı mifik yunan rəssamı, mühəndisi Dedalın adından götürülmədir. Gördüyümüz kimi, müəllif bu cür sədo fəndlərlə Avropa sivilizasiyasının iki başlıca qaynağına işarə vurur: bunun biri qədim yəhudi-xristian mədəniyyəti, o biri antik yunan-Roma mədəniyyətidir. Çağdaş Avropa bu ikisinin cəlagəndən ərsəyə gəlib. Blumun Dublinədəki birgünlük odisseyası təkə Homer qəhrəmanının mifik səyahətinə yox, həm də cəlayi-vətən olub diyar-diyar səpələnmiş yəhudi qəvmünün iki min illik sərgərdanlığına parodiyaadır. Stivenin yaxınlarda xəstəlikdən ölmüş anasına soyuq münasibəti, atası ola-ola müəllifin Blumu gənc şairin təhlətəlsü-runə ata obrazı, ata əvəzi kimi oturtması qədim yunanların onları “yaratmış” tanrılardan öz döndərib yəhudi allahına tapınmasına işarədir.

Miskin, güllənc, aciz klerk Leopold Blum - ağıllı, müdrik, hiyləgər döyüşçü Odisseyin, babalarının məzhəbinə dönük çıxan Stiven Dedal - onun zatına sədiq qeyrətli oğlu Telemaxın, zinakar şəhvət düşkünlü Molli Blum - onun vəfalı arvadı Penelopanın antipodudur. Müəllif Homer personajlarının indiki aqibətini onların keçmiş ehtisamının fonunda təsvir etməklə bəşəriyyətin necə bir mədəni tənəzzülə uğradığını, hansı xəyal zirvələrindən yıxılıb iflas bataqlığına düşdüyünü bizə əyani şəkildə göstərmək istəyir. Ceyms Coysun təkəməllə, tərəqqiyə heç bir inamı yoxdur, onu böyük savaqlar, tarixi hadisələr cəlb ələmir, qulağınn dibində gurlayan top səsləri, Avropanı qana calxayan dünya savaşı belə onun diqqətini bir bədbəxt yəhudinin on il qabaq Dublinədə keçirdiyi bir səniük, səlgün günün mənasız, bayağı macəralarından ayıra bilmir. O gün elə hər gündür, hər gün 16 iyun, hər yer Dublinidir. Hər ata Leopold Blum, hər oğul Stiven Dedal, hər qadın da Mollidir. Coys bundan ayrı planet, bundan qeyri zaman, bundan başqa bəşər tanımır. Hər gün 16 iyun, hər yer Dublin, hər kəs didərgin Blum!

Homerəndə üzübəri dünya ədəbiyyatının iki ana mövzusu var: biri müharibə (xalq, vətən, savaq, evdəndə gedış, dünyaya çıxış, cəngəvərlik...) mövzusu, biri də məhəbbət (ailə, ocaq, sevgi, evə dönüş, özünə qayıdış, sərgərdanlıq...) teması. Lev Tolstoy deyirdi ki, “Hər və sülh” epopeyasında onu xalq ideyası, “Anna Karenina” romanında isə ailə ideyası məşğul ələyib. Dastanlar da iki qismə bölünür: qəhrəmanlıq dastanları, məhəbbət dastanları.

“Şahnəmə” (Firdovsi), “İsgəndər-namə” (Nizami), “İlahi komediya” (Dante), “Don Kixot” (Servantes), “Hamlet” (Şekspir), “Faust” (Höte), “Səfillər” (Hüqo), “Pikvik klubunun qeydləri” (Dikkens), “Hər və sülh” (Tolstoy), “Karamazov qardaşları” (Dostoyevski), “İosiflə qardaşları” (T.Mann), “Sakit Don” (Soloxov), “Master və Marqarita” (Bulqakov), “Can” (Platonov), “Doktor Jivago” (Pasternak) - bu əsərlər “İliada” xəttinin üstündəndir.

“Yeddi gözəl” (Nizami), “Yusif və Züleyxa” (Cami), “Qaçaqqlar” (Şiller), “Don Juan” (Bayron), “Paris Notrdam kilsəsi” (Hüqo), “Madam Bovari” (Flober), “Oblomov” (Qonçarov), “Atalar və oğullar” (Turgenev), “Anna Karenina” (Tolstoy), “İdiot” (Dostoyevski), “Qəsr” (Kafka), “Avqust işığı” (Folkner), “Yabançı” (Kamü), “Çovdarlıqda uçurumdan qoruyan” (Selincer), “Yüz ilin tənhalığı” (Markes) - bunlara küll halında “Odisseyə” mövzusunun sərhədləri içindəndir. Milli ədəbiyyatımızda da analoji təsnifləndirmə aparmaq olar: məsələn, “Komsomol poeması”, “Aygün” (S.Vurğun), “Şamo”, “Saçlı” (S.Rəhimov).

davamı növbəti sayımızda

Faxri UĞURLU

“Səslərin Sərhədsiz Dünyası: Müasir Musiqi Günləri”

Müasir dövrün incəsənət hadisələri arasında seçilən və dinləyicilərə unikal musiqi təcrübələri bəxş edən Müasir Musiqi Günləri Festivalı hər il peşəkar musiqiçiləri, bəstəkarları və musiqisevərləri bir araya gətirir. Bu festival, çağdaş klassik musiqinin və eksperimental janrların tanınması, inkişaf etdirilməsi və geniş auditoriyaya çatdırılması məqsədilə təşkil olunur. Müasir Musiqi Günləri Festivalı Azərbaycanın və beynəlxalq musiqi məkanının tanınmış bəstəkarlarının yeni əsərlərini təqdim etmək, gənc ifaçılara və yaradıcı şəxslərə platforma yaratmaq məqsədi daşıyır. Festival, eyni zamanda, ənənəvi musiqi anlayışlarını genişləndirərək, yeni texnologiyalar və musiqi dilindəki yeniliklərlə zənginləşdirilmiş əsərləri gündəmə gətirir.

Festival çərçivəsində müxtəlif janrlarda konsertlər, ustad dərsləri, seminarlar və diskussiyalar təşkil olunur. Proqramda həm elektroakustik əsərlər, həm də canlı ifalar yer alır. Qeyd edək ki,

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi və Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin dəstəyi, Bakı Müasir Musiqi Cəmiyyətinin təşkilatlığı ilə 19-25 may tarixlərində “3-cü Bakı Müasir Musiqi Günləri” Festivalı keçiriləcək.

Növbəti dəfə müasir musiqi sahəsində fəaliyyət göstərən yerli və xarici bəstəkarlar ifaçılar bir araya gəlib. Bu ilki festivalın da missiyası ölkəmizin dünya müasir musiqi həyatında təmsilini gücləndirməkdir.

May ayının 19-dan 25-nə qədər davam edən festivalda proqrama daxil olan XX-XXI əsr bəstəkarlarının əsərlərini həm yerli musiqi kollektivləri “Cadenza Contemporary Orchestra”, BCMS Ensemble, Əkinçi kvarteti, Niyazi adına Dövlət Simfonik Orkestri, solistlər, həm də Almanıyanın nüfuzlu müasir musiqi ansamblı olan “Der Gelbe Klang”, eləcə də İsveçrə, Macarıstan, Ukrayna, Rusiya kimi ölkələrdən dəvət olunmuş ifaçılar - Szilard Benes, Avital Cohen, Oleksi Murza və s. ifa ediblər.

Festival proqramı səhər, günorta, axşam seanslarından ibarət olub və ictimaiyyətə açıq elan edilib. Proqram çərçivəsində Azərbaycan Musiqi Mədəniyyəti Dövlət Muzeyi,

Qara Qarayev Ev Muzeyi, Muzey Mərkəzi, Beynəlxalq Muğam Mərkəzi, Azərbaycan Dövlət Akademik Filarmoniyası, Azərbaycan Dövlət Milli Gənc Tamaşaçılar Teatrı və Nizami Kino Mərkəzi kimi aparıcı teatr-tamaşa və konsert zallarında həm peşəkar musiqiçilər, həm də müasir musiqi ilə maraqlanan hər kəs üçün açıq olan vorkşoplər və mühazirələr, eləcə də axşam konsertləri keçiriləcək.

Bakı Müasir Musiqi Günləri Festivalının son günündə ənənəvi olaraq Azərbaycan dilində subtitrlərlə hazırlanmış nüfuzlu dünya bəstəkarlarından birinin həyatından bəhs edən film nümayişinə həyata keçirilib, (Robert Mugge - “George Crumb: The Voice of Whale” | “George Crumb: Balının səsi”).

Festivalın direktoru, bəstəkar Tükrək Qasımlıyadə qəzetimizə açıqlamasında festivalda əsasən XX-XXI əsr bəstəkarlarının müxtəlif janrlarda və bəzən də çağdaş dövrün diktsisi ilə janr sərhədlərində yazılan əsərlərinə üstünlük verildiyini bildirib: Bakı Müasir Musiqi Günləri Festivalı - bu, dünyanın bir parçası olmaq hissidir. Biz müasir musiqini həm ifa edir, həm də yaradıraq. Keçirilmiş üç festival bu ideyanı ehtiva edir: biz və onlar - eyni müstəvidə, eyni musiqi dilində danışıraq. Bakı bu prosesin vacib dalğalarından biridir. Şəhər hələ 1922-ci ildə “Symphony of Sirens” instalyasiyasının ilk səsləndiyi məkan olaraq dünyanın diqqətini cəlb etmişdi. Ona görə Bakı bu hadisələr üçün digməyə yerdirdir.

Proqramda festivalda proqramda daxil olmaqla, 40-a yaxın əsər yer alır və bəzi əsərlər xüsusi olaraq bu festival üçün yazılmışdır. Festivala təqdim olunan əsərlərdə müasir musiqi dünyasında hazırda mövcud olan ən son təməyüllər və estetikalar - eksperimental yanaşmalar, elektroakustik texnikalar və s. çağdaş istiqamətlərə üstünlük verilir. Bu, həm yerli, həm də beynəlxalq bəstəkarların müasir xəttişlərini əks etdirir. Bu kimi festivallar cəmiyyət üçün bir sıra üstünlüklər təqdim edir: Müasir musiqi sahəsində yeni əsərlərin təqdimatı və ifası ilə mədəniyyətin zənginləşdirilməsi, festival çərçivəsində keçirilən vorkşoplər, mühazirələr və ustad dərsləri vasitəsilə gənc musiqiçilərin və maraqlananların bilik və bacarıqlarının artırılması, yerli və xarici musiqiçilərin bir araya gəlməsi ilə beynəlxalq əlaqələrin qurulması və təcrübə mübadiləsi, festivalın ictimaiyyətə açıq tədbirləri vasitəsilə gənc auditoriyanın müasir musiqi ilə tanış olması və bu sahəyə marağın artırılması və s. Festivalda çıxış edən bəstəkar Elmır Mirzəyev bildirib ki, festival tərəfindən sifariş edilib və avtobiq-

“Yeni Azərbaycan” qəzetinə abunə olmaq istəyənlər aşağıdakı yayım şirkətləri ilə əlaqə saxlaya bilərlər:

“Azərpoçt” MMC PDM- 0125984955, 0552004544 F.Ş.Ruhid Hüseynov - 0124349301, 0505357898
“Azərmetbuatıyımı” ASC - 0124411991, “Ziya LTD” MMC - 0124977696, 0503067744
0124404694
“Soma” MMC - 0125940252, 0503336969
“PressInform” MMC - 0703400100, 0504560835
“Qaya” MMC - 0125667780, 0502352343
“Qasid” MMC - 0124931406, 0124938343

6 aylıq abunə - 79,20 AZN
12 aylıq abunə - 158,40 AZN

“Hophopnəmə”nin döymədiyi qapı, girmədiyi ev qalmadı, onu oxuyanlar da sevdi, oxudanlar da... Zəngin yaradıcılıq ənənələri və böyük tarixi olan Azərbaycan poeziyası əsrlərin qoynunda bir dağ silsiləsi kimi yüksəlsə, M.Ə.Sabir onun ən uca, ən işıqlı və özəmətli zirvələrindən biridir. O, XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatının böyük simaları arasında öz dəsti-xətti ilə fərqlənən satirik şair, görkəmli sənətkar idi. Bu gün böyük satira ustasının dünyaya gəlməsindən 163 il ötür.

Sabir bədii yaradıcılığa kiçik yaşlarında, Seyid Əzim Şirvaninin məktəbində oxuduğu zaman başlayıb. İlk

Böyük satira ustası...

Mirzə Ələkbər Sabirin doğum günüdür

şeyrlərini də böyük klassiklərin təsiri ilə yazıb. Onu yeni Azərbaycan şeirinin yaradıcısı olaraq da qiymətləndirirlər.

Sonralar o, şeir yazmağa ara verdi - amma zaman gəldi və “Molla Nəsrəddin” jurnalını əlinə alan kimi nə yazmaq istədiyini başa düşdü. Cəmi altı ilə Azərbaycan ədəbiyyatının klassiki səviyyəsinə yüksəldi.

Onun adı Nizami, Xaqani, Füzuli, Vəqif, M.F.Axundov, C.Məmmədquluzadə kimi dahi söz ustaları ilə bir sırada çəkilir. Vəqif sadəliyi, Mirzə Cəlil demokratizmi, Füzuli psixologizmi, Nizami epizmi -

bunların hamısı M.Ə.Sabirdə özvi vəhdət təşkil edirdi. O, 1906-cı ildə “Molla Nəsrəddin” jurnalını öz arzularına müvafiq həqiqi bir xalq jurnalı kimi qarşılayıb onun ən sevimli şairi,

ən fəal müəlliflərindən biri oldu. Bu zamandan Cəlil Məmmədquluzadə ilə arasında qırılmaz dostluq münasibətləri yaranı. Şeyrlərini gizli imzalarla yazmasına baxmayaraq, istər Şamaxıda və Bakıda, istərsə də Azərbaycanın başqa yerlərində və İranda bir çox irticaçılar şairin əsərlərini pisləyir, onun yazdığını oxuyanları kafir elan edirdilər. Hətta bəzən cahil “din xadimləri” Sabirin ölümünə fətvə verir, varlılar ona hədələyici məktublar göndərir, qoçular küçədə yolunu kəsib ağır sözlər deyirdilər.

Sabirin yaradıcılığında məktəbə, maarifçi ziyalıya, elmə, təhsilə köhnəpərəst münasibətin tənqidi mühüm

yer tuturdu. “Bilməmə nə görübdür bizim oğlan oxumaqdan”, “Neçin məktəbə rəğbətim olmayır”, “Uşaqdır”, “Uçitəllər”, “Müəllimlər syezdi”, “Oxutmuram, əl çəkin”, “Urəfa marşı” və s. kimi satiralarında elmsizliyin, savadsızlığın bəlaları, məktəb və təhsil düşmənlərinin ifşası, yalnız elm öyrənməklə özünüdərkən isbatı kimi öz dövrü üçün aktual olan məsələlərdən söz açılmışdı. Sabirin həmin maarifçilik fəaliyyəti bu gün də aktualdır.

Şairin yaradıcılığına boylananda onun uşaqlar üçün yazdığı çox gözəl şeyrlərinə də rast gəlirik. “Uşaq və buz”, “Yaz günləri”, “Məktəb sərgisi”, “Ağacın bəhəsi”, “Cütcü”, “Qarğa və tülkü”, “Uşaq və pul”, “Qarınca”, “Yalançı çoban”, “Uşaqlara” və s. qeyd edə bilərik.

Cəmi əlli il ömür sürən dahi şair bu qısa müddət ərzində elə böyük ədəbi irs qoyub ki, bu irs təkə ədəbiyyatımız üçün deyil, bütün Şərq poeziyası üçün əvəzsiz bədii xəzinə sayılır. Böyük şair 1911-ci il iyulun 12-də vəfat edib. Məzarı Şamaxıda “Yeddi günbəz” qəbiristanındadır.

Yeganə BAYRAMOVA

Günəşi görmək üçün...

Gün eynəkləri: necə, neçəyə və haradan...

Yay fəslə gələn kimi gün eynəkləri əsas aksesuarlarımızdan birinə çevrilir. Bu gün eynəklərini isə hər yerdən almaq olar - optik mağazalardan, istənilən supermarketdən, hətta adi ərzaq

Katarakta yaradır...

Oftalmoloq Gündüz Məmmədli “Yeni Azərbaycan”a açıqlamasında bildirib ki, hər bir istehlakçının eynəyi optik mağazalardan alması yaxşı olardı. Onun sözlərinə görə, şüşə eynəklər daha məqsəduyğundur. Plastik eynəklər isə göz üçün ziyanlıdır. Belə eynəklər Günəş şüalarının qarşısını almır, əksinə gözün bu şüaları daha çox qəbul etməsinə “şərait” yaradır: “Keyfiyyətsiz eynəklər, həmçinin torlu qışaya zədələyici təsir göstərir. Hətta uzun müddət bu cür eynəkdən istifadə gözdə kataraktın yaranmasına gətirib çıxarır. Keyfiyyətsiz eynəklər gözdə xəstəliklərin yaranma prosesini daha da sürətləndirir”.

G.Məmmədli bildirib ki, böyük şüşəli, üzə yaxşı oturan və gözə yaxın yerləşən eynəklər almaq məsləhətdir: “Elə eynək almaq lazımdır ki, gözün yan tərəflərindən şüalar gözlə təmasa girməsin. Bundan başqa, eynək alarkən işığa doğru tutub aşağı-yuxarı doğru oynatmaq lazımdır.

dükənlərdən və təsadüfi ayaqüstü “alver” edənlərdən. Qiymətlər də keyfiyyətlər kimi müxtəlifdir. Pərakəndə şəkildə satılan eynəklərin əsas hissəsi xaricdən idxal olunur. Əsas amil isə bu eynəklərin göz üçün zərərli olub-

Qiymət azaldıqca...

Həkimin sözlərinə görə, əldə satılan gün eynəklərinin xam maddəsi, onun nədən hazırlandığı bəlli deyil: “Bu cür eynəkləri gözdə 1-2 dəqiqədən artıq saxlayanda adamın gözündə yorğunluq, ağırlıq yaranır, göz ağrıyır. Orta səviyyəli şüşənin hazırlanması, yəni, maya dəyəri 14-

olmamasıdır. Mütəxəssislər dəfələrlə qeyd edirlər ki, saxta eynəklər sözün əsl mənasında insanı kor edə bilər. Bu, ilk vaxtlar hiss edilməsə də, fəsadı bir müddət sonra özünü büruzə verməyə başlayır.

15 manata başa gəlir. Eynəyin digər hissələrini də bura əlavə etdikdə, maya dəyəri 40-60 manat arasında dəyişir. Amma 5-6 manatlıq eynəyin şüşəsinin nədən hazırlandığı bəlli deyil - plastikdən hazırlanan eynəklərin xeyirdən çox ziyanı var”. İstehlakçıların çox vaxt şüşə eynəklərə üstünlük verdiyini deyən G.Məmmədli bildirib ki, orqanik şüşəli eynəklər də keyfiyyətlidir: “Optik mağazalarda satışda olan eynəklərin 90 faizi orqanik olur, yalnız bəzi markaların istehsalı olan eynəklərin cəmi 10 faizi şüşə olur”.

Yaraşır, yaraşmır?

Bundan başqa, eynəyi taxarkən fikir vermək lazımdır ki, ətrafdakıları öz rəngində göstərsin. Elə eynəklər var ki, ətrafdakıları olduğundan tamamilə fərqli rəngdə göstərir. Bu cür eynəklərin saxtılığına əmin ola bilərsiniz. Bəzi eynəklərin çərçivələri də əyri olur. Çəhrayı və narıncı rəngdə şüşəsi olan eynəklər almaq məsləhət deyil. Mavi rəngli şüşəsi olan eynəklər isə gözün Günəş şüalarını daha çox qəbul etməsinə səbəb olur”.

Dalğalanma varsa, demək şüşəsi keyfiyyətsizdir. Eynək alan zaman onu təxminən 3-5 dəqiqə gözdə saxlamaq məsləhətdir. Ağırlıq vermirsə, burnu və gicgahları sıxmırsa, gözdə ağırışmaya səbəb olursa, bu zaman almaq olar.

Tünd şüşələr ziyanlıdır

Oftalmoloq qeyd edib ki, çimərlikdə, adi günlərdə, sükən arxasında ayrı-ayrı formalı və şüşəli eynəklər taxılmalıdır: “Məsələn, sürücülər üçün eynəyin “polaroid” olması önəmlidir. “Polaroid” eynəklər bir neçə saat ərzində yolda sükən arxasında olan adamın gözələrini yormur,

yolu daha aydın görməsinə səbəb olur. Buna görə də sürücülər üçün “polaroid” şüşələr məsləhətdir”.

Alıcıların adətən daha tünd şüşəli eynəklərə üstünlük verməsinə gəlinco, həkim söyləyib ki, normalda şüşənin tündlüyü 60-70 faiz olmalıdır: “Daha tünd şüşəli gözlüklər gözə zərərli olur. Hətta bir az çox taxanda göz dibinin suyunu quruda bilər”.

Kor edər...

Oftalmoloqun sözlərinə görə, keyfiyyətli gün eynəyindən istifadə gözümdə Günəşin yaratdığı zərərli şüalar nəticəsində erkən yaşlarda ortaya çıxma biləcək kataraktın yaranma riskini azaldır: “Qlobal istiləşmə səbəbindən günəşli günlərin sayı və zərərli şüalar getdikcə artmaqdadır. Gözlə birbaşa təmasda olan günəş şüaları gözdə katarakta

və görmə mərkəzində “sarı nöqtə” xəstəliyi kimi görməni pozan xəstəliklərə səbəb olur. Hətta bəzən korluğa da gətirib çıxara bilər. Günəş şüaları gözdə yanma, quruluq, sulanma, işıqdan narahat olma, göz qapaqlarının açmada çətinlik çəkmə kimi problemlərə də səbəb olur. Buna görə də keyfiyyətli gün eynəyindən istifadə vacibdir”.

Yeganə BAYRAMOVA

İdman

Qurban Qurbanov: “Sabah”la final matcında yaxşı oyun nümayiş etdirməliyik

“Çox vacib oyundur. Bu matc bütün azarkeşləri bir araya toplayacaq. Biz də öz növbəmizdə yaxşı oyun nümayiş etdirməliyik”.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözləri “Qarabağ”ın baş məşqçisi Qurban Qurbanov Azərbaycan Kubokunda “Sabah”la keçiriləcək final matcından öncə təşkil olunmuş mətbuat konfransında deyib.

Təcrübəli mütəxəssis rəqibin çox iddialı komanda olduğunu bildirib: “Bilirik ki, qarşımızda çox güclü kollektiv olacaq. Vasil Berezutskinin gəlişindən sonra komandada yaxşı mənada dəyişikliklər hiss olunur. Bizə qarşı müdafiədə çox diqqətli oynayıblar. Görüşlərdə həvəslı və istekli olduqları aydın görünür. Düşünürəm ki, “Sabah” Mislı Premyer Liqasında beşinci yeri tutmağa layiq deyildi. Onlar bu mövsüm özlərini yaxşı tərəfdən göstərməyi bacarıblar”.

Qeyd edək ki, mayın 31-də Mehdi Hüseynzadə adına Sumqayıt şəhər stadionunda keçiriləcək futbol üzrə Azərbaycan Kubokunun final oyunu saat 19:00-da start götürəcək.

Voleybol millimizin heyəti bəlli oldu

Qadın voleybolçulardan ibarət Azərbaycan millisinin Avropa Qızıl Liqası üçün heyəti müəyyənləşib. Azərbaycan Voleybol Federasiyasından AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, Faiq Qarayevin baş məşqçisi olduğu yığmada 14 oyunçu yer alıb.

Avropa Qızıl Liqasında çıxış edəcək millinin heyəti:

Hücumçular: Nikalina Başnakova, Anastasiya Baydyuk, Kseniya Pavlenka, Ülkər Kərimova, Yelizaveta Burkova. Blokçular: Aynur İmanova, Mariya Kirilyuk, Anastasiya Mertsalova. Toplayıcılar: Yana Doroshenko, Raziye Əli-

yeva, Valeriya Burkova. Liberolar: Yuliya Kərimova, Bəyaz Quliyeva, Ceyran İmanova.

Qeyd edək ki, Azərbaycan yığması ilk oyunlarını Bakıda keçirəcək. Mayın 30-da və iyunun 1-də baş tutacaq bu görüşlərdə millinin rəqibləri Macarıstan və Sloveniya kollektivləri olacaq.

Təsisçi:
Yeni Azərbaycan Partiyası
Baş redaktor:
Alıqış HƏSƏNOĞLU

www.yeniazərbaycan.com
mail@yeniazərbaycan.com
Ünvan: Bakı - AZ-1000. Üzviyər Hacıbəyli - 66
Telefonlar:
598-37-76, 498-82-21
498-81-24, 498-19-84

İndeks: 67100
Lisensiya: N-B-317
Tiraj: 4957
Sifariş: 1104
“Kapital Bank” ASC-nin Nərimanov rayonu filialı
h/h - 33080019443900419109
kod - 200093
VÖEN - 1500486601

Qəzet “Yeni Azərbaycan”ın bilgisayar mərkəzində yığılıb, səhifələnilib və “Azərbaycan” nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilib.

Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Məsul nəvbətçi: Yeganə Bayramova